

INFORMATION & EDUCATIONAL STATISTICS

ข้อมูลสารสนเทศ
และสถิติทางการศึกษา
ของจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา ๒๕๖๖

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลสารสนเทศและสถิติทางการศึกษาของจังหวัดพะเยา
ปีการศึกษา ๒๕๖๖

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่องการปฏิรูปการศึกษา ในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ (ข้อ ๑๑) เพื่อปฏิบัติภารกิจ ของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติราชการ ตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมาย และให้มีอำนาจหน้าที่ ในเขตจังหวัด รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ได้ดำเนินงานตามภารกิจงานของกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดพะเยา เกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา และข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของจังหวัดพะเยาต่อหน่วยงาน ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาทุกระดับตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำข้อมูล ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาในการสำรวจ รวบรวม และจัดทำข้อมูลสารสนเทศและสถิติทางการศึกษาของจังหวัดพะเยา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖ ให้สำเร็จไปด้วยดี จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลสารสนเทศเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาทุกระดับเกิดประโยชน์ในการวางแผน และบริหารจัดการองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ตามสมควรต่อไป

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

ตุลาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

หน้า

คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ค
สารบัญรูปภาพ.....	ง
ผู้บริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ.....	๑
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	๑
ผู้บริหารจังหวัดพะเยา.....	๒
ผู้บริหารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา.....	๒
คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพะเยา.....	๓
คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยา.....	๔
คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาจังหวัดพะเยา.....	๕
ผู้อำนวยการกลุ่มสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา.....	๖
ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดพะเยา.....	๗
ส่วนที่ ๑ บริบทสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา.....	๘
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดพะเยา.....	๑๗
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา.....	๕๐
ส่วนที่ ๔ ข้อมูลจำแนกตามสังกัดและระดับการศึกษา.....	๕๗

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑ แสดงสถิติผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า จำแนกตามประเภทผู้ใช้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๘
ตารางที่ ๒ แสดงสถิติผู้ใช้บริการน้ำประปาและการจ่ายน้ำประปา สาขาพะเยา จำแนกตามประเภทผู้ใช้ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕.....	๓๐
ตารางที่ ๓ แสดงสถิติผู้ใช้บริการน้ำประปาและการจ่ายน้ำประปา สาขาจุน จำแนกตามประเภทผู้ใช้ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕	๓๑
ตารางที่ ๔ แสดงสถิติผู้ใช้บริการน้ำประปาและการจ่ายน้ำประปา สาขาพาน จำแนกตามประเภทผู้ใช้ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕.....	๓๒
ตารางที่ ๕ แสดงสถิติการค้าชายแดนไทย - สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ปี ๒๕๕๔-๒๕๖๔).....	๓๓
ตารางที่ ๖ ข้อมูลผู้ลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ OTOP ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ จำนวน ๒๖๖ ราย แยกเป็นประเภทผู้ผลิต/ประกอบการ ๓๕	
ตารางที่ ๗ จำนวนผลิตภัณฑ์ลงทะเบียน OTOP ระหว่างปี ๒๕๖๓-๒๕๖๕ แบ่งตามประเภทของผลิตภัณฑ์.....	๓๖
ตารางที่ ๘ ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรรผลิตภัณฑ์ OTOP ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๕ แบ่งตามประเภทของผลิตภัณฑ์.....	๓๖
ตารางที่ ๙ ข้อมูลรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดพะเยา ระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕.....	๓๖
ตารางที่ ๑๐ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นจุดเด่นของจังหวัดพะเยา.....	๓๘
ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงเขตการปกครองและรูปแบบการปกครองของจังหวัดพะเยา.....	๔๓
ตารางที่ ๑๒ จำนวนประชากร จังหวัดพะเยา จำแนกตามช่วงอายุ	๔๓
ตารางที่ ๑๓ การนับถือศาสนาของประชาชนจังหวัดพะเยาแยก ตามศาสนา.....	๔๔
ตารางที่ ๑๔ ตารางแสดงรายชื่ออุทยานแห่งชาติ, วนอุทยาน, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า, เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จังหวัดพะเยา.....	๔๕
ตารางที่ ๑๕ แหล่งหินอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดพะเยา	๔๖
ตารางที่ ๑๖ จำนวนสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖	๕๔
ตารางที่ ๑๗ จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา จำแนกตามประเภทและระดับการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๖.....	๕๖
ตารางที่ ๑๘ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖	๕๘
ตารางที่ ๑๙ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับประถมศึกษา จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖.....	๕๙
ตารางที่ ๒๐ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖.....	๖๐
ตารางที่ ๒๑ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖	๖๑
ตารางที่ ๒๒ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ประเภทอาชีวศึกษา) จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖..	๖๒
ตารางที่ ๒๓ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับอุดมศึกษา จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖.....	๖๓
ตารางที่ ๒๔ จำนวนสถานศึกษาที่เปิดสอน จำแนกตามระดับ และสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖	๖๔
ตารางที่ ๒๕ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕.....	๖๕
ตารางที่ ๒๖ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-Net) เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕.....	๖๖
ตารางที่ ๒๗ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-Net) เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๔ และปีการศึกษา ๒๕๖๕.....	๖๗
ตารางที่ ๒๘ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา B - NET เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๔ และปีการศึกษา ๒๕๖๕...	๖๗

สารบัญรูปภาพ

หน้า

รูปที่ ๑ ที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา.....	๙
รูปที่ ๒ โครงสร้างสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา	๑๔
รูปที่ ๓ วัดดอนนาโย ดอยบุษราคัม.....	๑๘
รูปที่ ๔ แผนที่แสดงอาณาเขตของจังหวัดพะเยา.....	๑๙
รูปที่ ๕ เส้นทางคมนาคมในจังหวัดพะเยา	๒๑
รูปที่ ๖ เส้นทางเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศใน ASEAN.....	๒๓
รูปที่ ๗ ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC)	๒๕
รูปที่ ๘ การก่อสร้างโครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายเด่นชัย – เชียงราย – เชียงของ	๒๖
รูปที่ ๙ ภาพตัวอย่างสามมิติ ทำอากาศยานพะเยาจังหวัดพะเยา.....	๒๗
รูปที่ ๑๐ แผนที่แสดงพื้นที่ให้บริการน้ำประปาของ กปภ. ในเขตจังหวัดพะเยา.....	๒๙
รูปที่ ๑๑ ภาพแผนภูมิจำนวนผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔.....	๓๗
รูปที่ ๑๒ ภาพบรรยากาศ วัดศรีโคมคำ	๓๙
รูปที่ ๑๓ ภาพบรรยากาศ กว๊านพะเยา	๓๙
รูปที่ ๑๔ ภาพบรรยากาศวัดดิลกอาราม.....	๓๙
รูปที่ ๑๕ ภาพบรรยากาศ วัดดอนนาโยทิพาราม.....	๔๐
รูปที่ ๑๖ ภาพบรรยากาศ วัดห้วยผาเกี้ยง (สำนักวิปัสสนาธรรมนิมิต)	๔๐
รูปที่ ๑๗ ภาพบรรยากาศ อุทยานแม่ปืม	๔๑
รูปที่ ๑๘ ภาพบรรยากาศ อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง.....	๔๑
รูปที่ ๑๙ ภาพบรรยากาศ วนอุทยานภูลังกา ดอยภูลังกา	๔๑
รูปที่ ๒๐ ภาพบรรยากาศ วัดพระนั่งดิน	๔๒
รูปที่ ๒๑ ภาพบรรยากาศ วัดนันทาราม.....	๔๒
รูปที่ ๒๒ ภาพบรรยากาศ อุทยานแห่งชาติภูซาง	๔๒
รูปที่ ๒๓ ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทลื้อเชียงคำ จังหวัดพะเยา	๔๔
รูปที่ ๒๔ หนองเล็งทราย	๔๙

ผู้บริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ

พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายสุเทพ แก่งสันเทียะ
เลขาธิการสภาการศึกษา
รักษาราชการแทนปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายพิเชฐ โพธิ์ภักดี
รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้บริหารจังหวัดพะเยา

- ว่าง -

ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา

นายบำรุง สังข์ขาว

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา

นายเทวา ปัญญาบุญ

รองผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา

ผู้บริหารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

ดร.ประไพพร อูทธิยา

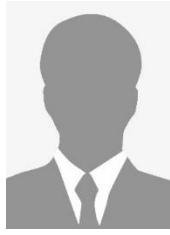
ศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

ดร.ธิดา ชันดาวงค์

รองศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา

ประธานกรรมการ

นายกวิน เสือสกุล

รองประธานกรรมการ

นายสถิตย์ ปรีบูรณ์การ
ผู้แทน สนง.อาชีวศึกษา

รศ.ดร.สมบัติ นพรัก
ผู้แทน สนง.กศศ.

นางคณินิตย์ วันนิตย์
ผู้แทน สนง.กศศ.

ว่าที่ร้อยโททวีป วงศ์ชาติกุล
ผู้แทน สพฐ.

นายผดุงฉัตร ไวทยกุล
ผู้แทน สนง.คณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน

นายคังศักดิ์ ธรานิศ
ผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้แทนองค์กร
ภาคเอกชน)

รศ.ดร.สุภกร พงศบางโพธิ์
ผู้แทน สนง.ปลัดกระทรวง
อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์

นายศังกร ไชยจำเริญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้แทนองค์กร
วิชาชีพ)

นายสุชาติ ศศิภัทรกุล
ผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้แทนภาค
ประชาชน)

นายรัช ชุมชอบ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นายพนิต ใหม่ประสิทธิ์กุล
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นางอติกาญจน์ กุลพัฒน์เศรษฐ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นางสาวประไพพร อุธิยา
กรรมการและเลขานุการ

นางริดา ชันดาวงศ์
ผู้ช่วยเลขานุการ

นางนวพร วรรณมณี
ผู้ช่วยเลขานุการ

นางแสงสุรีย์ พันธุ์พีช
ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยา

นายศักดิ์ ธรานิศร
ประธานอนุกรรมการ
กรรมการใน กศจ.พะเยา

นางคะนิงนิตย์ วันนิตย์
กรรมการใน กศจ.พะเยา

นายผดุงฉัตร ไวทยกุล
ผู้แทน สนง.คณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน

นายปิยะ ใจชุม
ผู้แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา

นายมนเฑียร ประเสริฐสังข์
ผู้แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา

นายอนุชา อนุสรราชกิจ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

รศ.ดร.รักชิต สุทธิพงษ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ

เรืออากาศตรี อดุลย์ พรหมวาทย
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นางสาวประไพพร อุทธิยา
อนุกรรมการและเลขานุการ
ศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

นางธิดา ชันดาวงค์
ผู้ช่วยเลขานุการ
รองศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

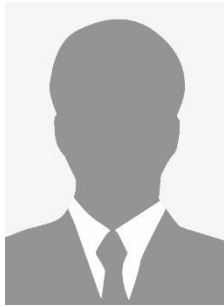
นางสาวหทัยกรานต์ มุลิกา
ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน

คณะกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาจังหวัดพะเยา

นายพนิต ไหม่ประสิทธิ์กุล

ประธานกรรมการ

(ว่าง)

อนุกรรมการ
กรรมการใน กศจ.พะเยา

นางจิติกาญจน์ กุลพัฒนเศรษฐ์

อนุกรรมการ
กรรมการใน กศจ.พะเยา

นายปรีชาญ คำปิ่นไชย

อนุกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

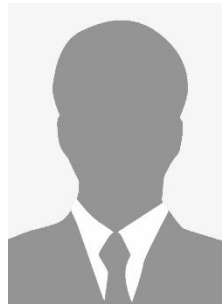
นายพิศาล เครือลิต

อนุกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

นางกนกกรส ไคว้จริยะพันธุ์

อนุกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

-ว่าง-

อนุกรรมการ
ผู้แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา

นายพิเชษฐ์ ไชยบาล

อนุกรรมการ
ผู้แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา

นางสาวประไพพร อุทธิยา

อนุกรรมการและเลขานุการ
ศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

นางธิดา ชันดาวงศ์

ผู้ช่วยเลขานุการ
รองศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

นางสาวนงไฉ ชวนคิด

ผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิชาการศึกษา
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

ผู้อำนวยการกลุ่มสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

นางสาววลัยรัตน์ ปานันตา
กลุ่มบริหารงานบุคคล

นายวิชัย แสงอาคม
กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด
และกิจการนักเรียน

นางสาวปรินทร์ญาดา อ่อนคง
กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน

นางสาวหทัยกรานต์ มุลิกา
กลุ่มนโยบายและแผน

นางนพพร วรรณณี
กลุ่มอำนาจการ

นางสาวนงไฉ ชวนคิด
กลุ่มพัฒนาการศึกษา
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่ม

นางสาวคัชรินทร์ มหาวงศ์
กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่ม

- ว่าง -
หน่วยตรวจสอบภายใน

ผู้บริหารหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดพะเยา

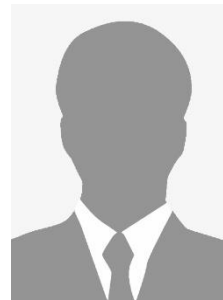
รศ.ดร.สุภกร พงศบางโพธิ์
อธิการบดีมหาวิทยาลัย
พะเยา

พระราชปริยัติ, รศ.ดร.
รองอธิการบดี มจร.วิทยาเขต
พะเยา

นายธานี กล่อมใจ
ผอ.วิทยาลัยพยาบาลบรมราช
ชนนีพะเยา

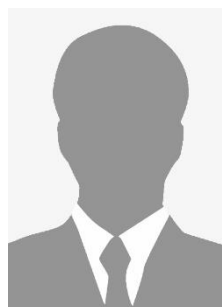
- ว่าง -
ประธานอาชีวศึกษาจังหวัด
พะเยา

นางคะนิงนิตย์ วันนิตย์
ผู้อำนวยการ สำนักงาน
สกร. จังหวัดพะเยา

นางสาวธิดา ไกรนรา
ท้องถิ่นจังหวัดพะเยา

- ว่าง -
ผู้อำนวยการสำนักงาน
พระพุทธศาสนาจังหวัดพะเยา

นายผดุงจิตร ไวทยกุล
ประธานคณะกรรมการ
ประสานและส่งเสริมการศึกษา
เอกชนจังหวัดพะเยา

นายนิเวช อินสุว
ผอ.สพม.พะเยา

ดร.ธงชัย คำปวง
ผอ.สพป.พะเยา เขต ๑

นายสำเนียง อัดไพบูลย์
ผอ.สพป.พะเยา เขต ๒

นายสุวิทย์ สุทธาลา
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
พิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

รศ.ปริญญ์ สแนชชอน
ผอ.รร.สาธิต ม.พะเยา

นางวิลาวลัย สมฤทธิ์
ผอ.รร.ราชประชานุเคราะห์ ๒๔

ส่วนที่ ๑

บริบท

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

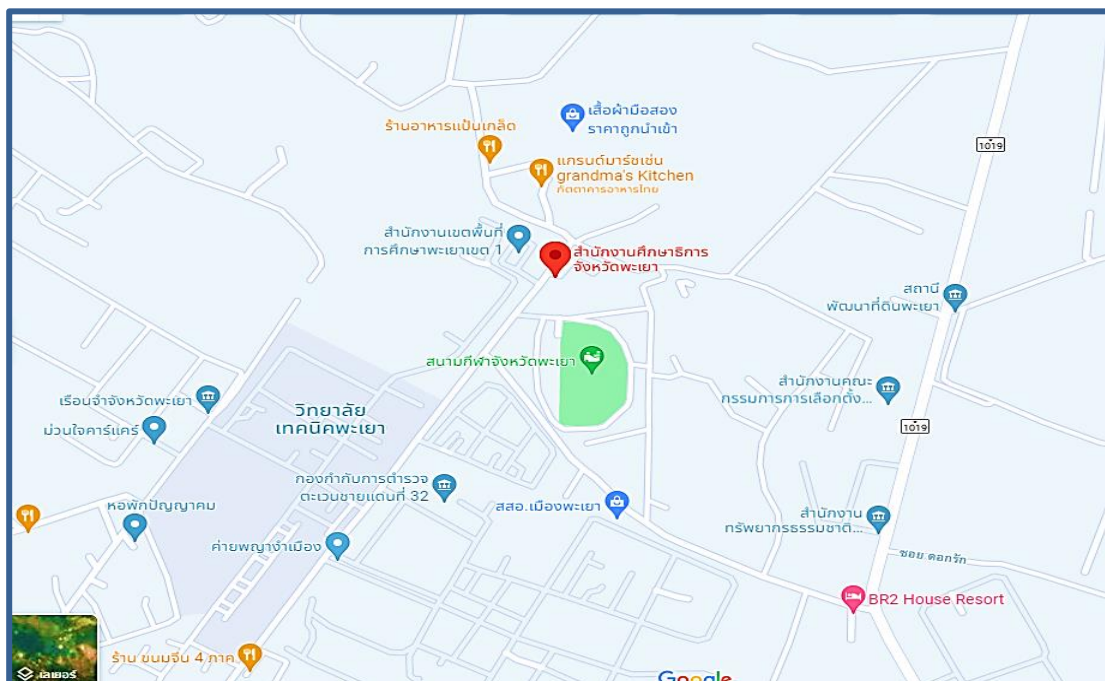

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๖๐ (ข้อ ๑๑) เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมาย และให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาในทุกระดับทุกประเภทและทุกสังกัดในจังหวัดพะเยา

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ตั้งอยู่เลขที่ ๕๘๘ หมู่ที่ ๑๑ ถนนสนามกีฬา ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โทรศัพท์ ๐ ๕๔๐๗-๔๘๗๒ , ๐-๕๔๐๗-๔๘๗๓ โทรสาร ๐-๕๔๐๗-๔๘๗๔ Website : <http://www.pyopeo.com> E-mail : phayaopro@moe.go.th Facebook : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

แผนที่ตั้ง

รูปที่ ๑ ที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

วิสัยทัศน์

“บูรณาการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพ
และทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่”

ค่านิยม

P-STRONG

P = Phayao Provincial Education Office	: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา
S = Service Mind	: จิตมุ่งบริการ
T = Team	: การทำงานเป็นทีม
R = Responsibility	: ความรับผิดชอบ
O = Ongoing	: ไม่หยุดยั้ง
N = Network	: เครือข่ายความร่วมมือ
G = Goal	: เป้าหมาย

“สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง
บุคลากรมีจิตมุ่งบริการ ทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบ
มีเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน พัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด
ไปสู่เป้าหมายอย่างไม่หยุดยั้ง”

พันธกิจ

๑. ส่งเสริม สนับสนุน การบริหารและจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ทุกระดับ ทุกพื้นที่ อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่
๓. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เหมาะสม ตามศักยภาพและช่วงวัยของผู้เรียน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
๔. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาสมรรถนะของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่

เป้าประสงค์รวม

๑. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยาบริหารและจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ที่มีประสิทธิภาพ
๒. ผู้เรียนมีการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตที่มีคุณภาพ และเท่าทัน การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่
๓. ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
๔. ข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง
๒. พัฒนากำลังคน การวิจัย เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
๓. พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ
๔. สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา
๕. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ตามประเด็นยุทธศาสตร์

๑. ผู้เรียนมีคุณภาพ ทักษะ และสมรรถนะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ สอดคล้องเหมาะสมกับการเสริมสร้างความมั่นคงในแต่ละบริบท
๒. ผู้เรียน ข้าราชการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการแข่งขันของประเทศ
๓. ผู้เรียนมีคุณภาพ ทักษะและสมรรถนะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑
๔. ครู และบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑
๕. หน่วยงาน/สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึง และเสมอภาคด้วยรูปแบบที่หลากหลาย
๗. หน่วยงานมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๑ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

กลยุทธ์ ๑. ปลุกฝังค่านิยมและหลักคิดที่ถูกต้องเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพสถาบันหลักของชาติ ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข น้อมนำ เผยแพร่ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางพระราชดำริ

๒. ยกระดับและสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้/วิชาชีพในเขตพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามตะเข็บชายแดน ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)

๓. พัฒนากลไกบูรณาการระบบบริหารจัดการการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์รูปแบบใหม่ (ยาเสพติด, ภัยไซเบอร์, ภัยพิบัติธรรมชาติ, โรคอุบัติใหม่ ฯลฯ)

๔. พัฒนาความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศเพื่อยกระดับคุณภาพและโอกาสทางการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๒ พัฒนากำลังคน การวิจัย เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ ๑. พัฒนาทักษะแรงงานฝีมือตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่ และภูมิภาค (อาทิ พื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ, ดิจิทัลชุมชน)

๒. ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมการบริหารและจัดการศึกษา และพัฒนาบุคลากรวิจัยทางการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๓ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ

กลยุทธ์ ๑. พัฒนาการจัดการศึกษาโดยบูรณาการองค์ความรู้แบบสะเต็มศึกษา

๒. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบผ่านประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติ

๓. สร้างเสริมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ สมวัย ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตที่เท่าทัน และสามารถอยู่ร่วมในสังคมศตวรรษที่ ๒๑

๔. สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลรองรับการเรียนรู้รูปแบบใหม่

๕. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและสมรรถนะที่จำเป็นของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑

๖. บูรณาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างหลักคิดและทัศนคติที่ถูกต้องด้านระเบียบ วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นพลเมือง

๗. พัฒนาทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษาไทย ภาษาถิ่น (ภาษาแม่) ต่อยอดการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ

๘. พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๙. ส่งเสริมกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

กลยุทธ์ ๑. เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงโอกาสทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้อย่างหลากหลาย ครอบคลุมทุกพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย

๒. ส่งเสริมพัฒนาโปรแกรมประยุกต์และสื่อการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัลออนไลน์แบบเปิดที่เหมาะสมต่อการเข้าถึงและพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ๑. ส่งเสริมและพัฒนาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการ/บริการประชาชน

๒. พัฒนาระบบฐานข้อมูลของจังหวัด และฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษาให้เป็นเอกภาพ เชื่อมโยงกันเป็นปัจจุบัน และทันต่อการใช้งาน

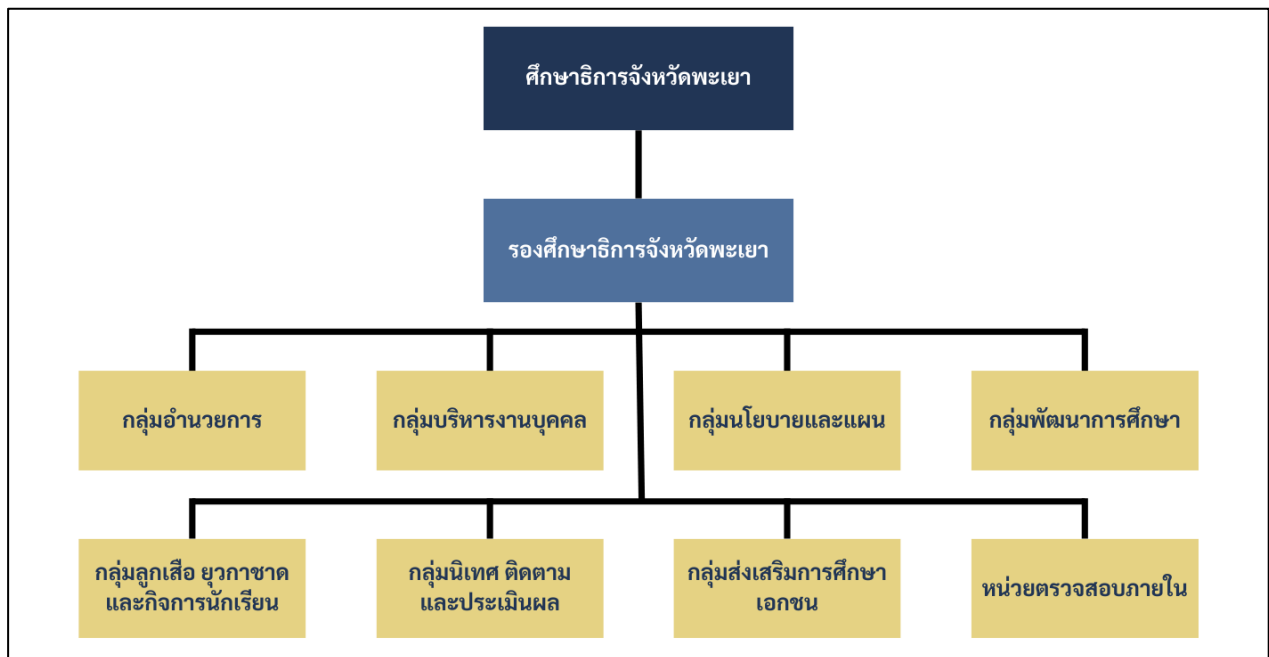
๓. สร้างและพัฒนากลไกการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการบูรณาการเชื่อมโยงทุกระดับ รวมทั้งการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

๔. ปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวไม่ซ้ำซ้อน และทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาประสิทธิภาพและขีดสมรรถนะองค์กร

๕. พัฒนาเครือข่ายต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบให้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์เฝ้าระวังและติดตามพฤติกรรมเสี่ยงการทุจริต

๖. พัฒนาระบบงานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน เพื่อยกระดับสมรรถนะการปฏิบัติงาน

การแบ่งส่วนราชการ/โครงสร้างบริหาร

รูปที่ ๒ โครงสร้างสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

บุคลากรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา จำนวน ๓๙ คน ดังนี้

ผู้บริหาร	จำนวน ๒ คน
บุคลากร ๓๘ ค.(๒)	จำนวน ๒๙ คน
ครูสภา	จำนวน ๓ คน
พนักงานราชการ	จำนวน ๑ คน
ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน ๔ คน

โดย แบ่งตามระดับวิทยฐานะ ดังนี้

อำนวยการสูง	จำนวน ๑ คน
อำนวยการต้น	จำนวน ๑ คน
ชำนาญการพิเศษ	จำนวน ๑๒ คน
ชำนาญการ	จำนวน ๑๑ คน
ปฏิบัติการ	จำนวน ๔ คน
ชำนาญงาน	จำนวน ๑ คน
ปฏิบัติงาน	จำนวน ๑ คน

ทำเนียบบุคลากร

ผู้บริหาร

1. นางสาวประไพพร อุทธิยา	ศึกษาธิการจังหวัดพะเยา
2. นางธิดา ชันดาวงศ์	รองศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

กลุ่มนโยบายและแผน

1. นางสาวหทัยกรานต์ มุสิกกา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่ม)
2. นางกรณิการ์ เกตุภู	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
3. นางณิชามล วุฒิกรณธร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
4. นางพิไลวรรณ หารกา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
5. นายรชฏ พลอยเล็ก	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

กลุ่มอำนวยการ

1. นางนพพร วรรณมณี	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่ม)
2. นางวรัญญา สุรกูล	นักวิชาการพัสดุชำนาญการ
3. นางสาวธัญจิรา งามตา	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ
4. นางแสงสุรีย์ พันธุ์พีช	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
5. นางสาวณัฐภรณ์ ทิพย์คำ	พนักงานธุรการ
6. นางสาววันทนา จินดา	พนักงานจ้างปฏิบัติงาน
7. นายวันชาติ พันธุ์พีช	พนักงานจ้างปฏิบัติงาน
8. นายจิตต์เกษม แก้วปิ่นใจ	พนักงานขับรถ

กลุ่มบริหารงานบุคคล

1. นางสาวลลิตรัตน์ ปานันตา	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่ม)
2. นายสุรศักดิ์ กัลยาธิ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
3. นางจินดา ใจเดียว	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
4. นางสาวศิริพร หมอยา	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
5. นางสาววันทนี โนวิชัย	นิติกรชำนาญการ
6. นางสาวรณช วงศ์ประเสริฐ	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

1. นายวิชัย แสงอาคม	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่ม)
2. นางเพียรทอง เวียงนาค	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
3. นางสาวสร้อยมาลา เงินงาม	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน

1. นางสาวปริญญ์ธาดา อ่อนคง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่ม)
2. นางสาวอลิสา กุลนวิทย์	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
3. นายชัยณรงค์ สะเทือนไพร	นักจัดการงานทั่วไป

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล

1. นางสาวคัชรินทร์ มหาวงค์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการกลุ่ม)
2. นายธนนท์ มริชัย	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
3. นางวรฤทัย สักลอม	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
4. นางสาวพัทธนันท์ สุธยอด	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
5. นางสาวปาติตา สุขสำราญ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มพัฒนาการศึกษา

1. นางสาวนงไฉ ชวนคิด	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ (ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการกลุ่ม)
2. นางสาวรพีชา อนุศักดิ์กุล	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
3. นางสาวรัตนตะวัน ท่อนคำ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
4. นางวรรณรียา สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

หน่วยตรวจสอบภายใน

-ว่าง-

งานครุสภา

1. นายจักรพงษ์ โนเมืองใจ	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไปชำนาญการ
2. นางสาวนวรรณ์ สุทธแก้ว	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไปปฏิบัติการ
3. นางสาวกาญจนา ครองไชย	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไปปฏิบัติการ

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดพะเยา

ข้อมูลทั่วไป ของจังหวัดพะเยา

ความเป็นมา

จังหวัดพะเยา เป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่งแห่งล้านนาไทย เป็นเมืองเล็ก ๆ ซึ่งแยกตัวออกจากจังหวัดเชียงราย เดิมเป็นเพียงอำเภอรอบนอกหลาย ๆ อำเภอ ของจังหวัดเชียงราย ก่อนที่จะรวมตัวกันก่อตั้งเป็นจังหวัดพะเยา เป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีตกาล จะเห็นได้จากซากของสิ่งก่อสร้างที่ปรากฏตามโบราณสถานต่าง ๆ ในเมืองพะเยา ซึ่งโบราณสถานและโบราณวัตถุที่พบแล้วแต่แสดงถึงความเจริญทางด้านศิลปกรรมได้เป็นอย่างดี หากย้อนกลับไปในอดีตจะพบว่า เมืองพะเยาเดิมชื่อว่า “ภูกามยาว” หรือ “พยาว” ก่อตั้งขึ้น เมื่อปีพ.ศ. ๑๖๓๘ โดยพ่อขุนศรีจอมธรรม พระราชโอรสของกษัตริย์แห่งราชวงศ์ลาวะจิงคราขทิดรณครเงินยางเชียงแสน ในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ (พ.ศ. ๑๗๐๐ - ๑๗๙๙) และในยุคสมัยพ่อขุนงำเมืองเป็นกษัตริย์เมืองภูกามยาว มีความเจริญรุ่งเรืองมาก มีฐานะ เป็นเมืองเอก เรียกว่า “อาณาจักรพยาว” ต่อมาในปี พ.ศ. ๑๘๘๑ เจ้าผู้ครองเมืองทิดรณครเงินยาง(เชียงแสน) ได้สมคบกับเจ้าผู้ครองเมืองนันทบุรี (น่าน) ยกทัพเข้าตีอาณาจักรพยาว เป็นเหตุให้อาณาจักรพยาวถูกผนวกเข้าไว้ในอาณาจักรล้านนาไทยตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ในปี พ.ศ. ๒๔๓๗ รัชสมัยรัชกาลที่ ๕ โปรดให้ปฏิรูปการปกครองแบบเดิมเป็น มณฑลเทศาภิบาล ดังนั้น เมืองพะเยาจึงถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลพายัพ ซึ่งการปฏิรูปการปกครองหัวเมืองดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการต่อต้าน โดยขบถ ร.ศ. ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๕) ทำให้เมืองพะเยาได้รับผลกระทบไปด้วยในเหตุการณ์ขบถพวกเงี้ยว ก่อความวุ่นวายจนกระทั่งเมื่อเหตุการณ์สงบลงเมืองพะเยาจึงถูกปรับเปลี่ยนฐานะจาก เมือง เป็น จังหวัด เรียกว่า จังหวัดบริเวณพะเยา ครั้น พ.ศ. ๒๔๔๘ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระดำรัสสั่งยุบเลิก จังหวัดบริเวณพะเยาเสีย ให้มีฐานะเป็นอำเภอเมืองพะเยา ต่อมาภายหลัง ปี พ.ศ. ๒๔๕๗ เทศาภิบาลมณฑลพายัพ พิจารณาระบอบการปกครองบ้านเมืองฝ่ายเหนือ จึงสั่งให้ยุบเลิกหัวเมืองเล็กหัวเมืองน้อย แล้วให้ไปรวมกับหัวเมืองใหญ่ ทำให้อำเภอเมืองพะเยา เป็น อำเภอพะเยา อยู่ในอำนาจการปกครองของจังหวัดเชียงราย จนกระทั่งได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดพะเยาขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ทำให้อำเภอพะเยามีฐานะเป็นจังหวัดพะเยา เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๒๐ เป็นจังหวัดที่ ๗๒ ของประเทศไทย

(อ้างอิง : ชรรค์ชัย บุญปาน,สุจินต์ วงษ์เทศ และคณะ, ๒๕๓๘ : ประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม เมืองพะเยา:สำนักพิมพ์มติชน)

รูปที่ ๓ วัดอนาลโย ดอยบุษราคัม

ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพะเยา มีที่ตั้งและอาณาเขตอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทยมีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ๗๓๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ปกครอง ๖,๓๓๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๙๕๙,๔๑๒ ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดเขตอำเภอพาน อำเภอป่าแดด และอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ทิศใต้ ติดเขตอำเภองาว จังหวัดลำปาง และอำเภอสอง จังหวัดแพร่

ทิศตะวันออก ติดเมืองคอบแขวงไชยบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และอำเภอท่าวังผา อำเภอเมืองน่าน อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

ทิศตะวันตก ติดเขตอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดพะเยา มีความสูงระหว่าง ๓๐๐ - ๑,๕๕๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ลักษณะภูมิประเทศ ล้อมรอบไปด้วยเทือกเขา ทั้งทิศตะวันออก ทิศตะวันตก ทิศใต้ และตอนกลางของจังหวัด เทือกเขาเหล่านี้จะทอดตัวเป็นแนวยาวจากเหนือลงใต้ มีที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูกอยู่สองข้างเทือกเขาและระหว่างลำน้ำ มีเนื้อที่ภูเขาสูงและสูงมากที่สุด ประมาณร้อยละ ๔๗ ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่เนินเขาผสมที่ราบ ประมาณร้อยละ ๓๕ และมีที่ราบลุ่มน้อยที่สุดประมาณร้อยละ ๑๘ เท่านั้น นอกจากนี้ หากแบ่งภูมิประเทศตามลักษณะของกลุ่มน้ำ จะพบได้ว่าจังหวัดพะเยา มีพื้นที่อยู่ทั้งในเขตลุ่มน้ำโขง และลุ่มน้ำเจ้าพระยา ส่วนที่อยู่ในลุ่มน้ำโขง คือ พื้นที่อำเภอแม่ใจ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุน อำเภอปง (บางส่วน) และอำเภอเชียงคำ ส่วนที่อยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คือ อำเภอปง(บางส่วน) และอำเภอเชียงม่วน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำยม เทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ เทือกเขาดอยภูลังกา ดอยสันปันน้ำ ดอยแม่สุก ดอยขุนแม่ผาดี ดอยขุนแม่ต๋ำ และดอยขุนแม่ต๋อม แม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่านจังหวัดพะเยามี ๓ สาย คือ แม่น้ำอิง แม่น้ำลาว และแม่น้ำยม

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศ ของจังหวัดพะเยาแบ่งได้เป็น ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อน อยู่ระหว่าง เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนจัดในเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ประมาณ ๓๙.๕ องศาเซลเซียส

ฤดูฝน อยู่ระหว่าง เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฝนตกหนาแน่นในเดือนพฤษภาคม ฝนตกตลอดปี ประมาณ ๑,๐๔๓.๙ มิลลิเมตร มีวันฝนตก ๑๐๑ วัน

ฤดูหนาว อยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวจัดในเดือนพฤศจิกายน และเดือนมกราคม อุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคม วัดได้ประมาณ ๑๐.๘ องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม

โครงสร้างพื้นฐาน

๑) การคมนาคมขนส่ง

โครงสร้างพื้นฐานปัจจุบันมีรูปแบบการขนส่งหลัก ๔ รูปแบบ ได้แก่ ทางบก ทางราง ทางน้ำ ทางอากาศ โดยจังหวัดพะเยามีที่ตั้งอยู่บริเวณส่วนกลางของกลุ่มภาคเหนือตอนบนทางทิศเหนือติดกับจังหวัดเชียงราย ทางทิศใต้ติดกับจังหวัดลำปาง และจังหวัดแพร่ ทางทิศตะวันออกติดกับจังหวัดน่าน ทางตะวันตกติดกับจังหวัดลำปางซึ่งใช้เส้นทางคมนาคมทางบกเป็นหลัก โดยมีเส้นทางคมนาคม ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงหลายจังหวัด และยังมีแนวชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยราษฎรของทั้งสองประเทศสามารถเดินทางติดต่อกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เพื่อเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา รวมไปถึงกลุ่มจังหวัดในภาคเหนือตอนบนสามารถใช้เส้นทางคมนาคมระหว่างจังหวัดและภายในจังหวัด ซึ่งจังหวัดพะเยามีข้อจำกัดในการคมนาคมขนส่งเพียงรูปแบบเดียว คือ ทางบก ดังนั้น การคมนาคมขนส่งในจังหวัด ถนนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยมีเส้นทางสายหลักและสายรอง ดังนี้

สำหรับทางหลวงแผ่นดินซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลักและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดพะเยา มีเส้นทางที่สำคัญต่าง ๆ ได้แก่

- ทางหลวงหมายเลข ๑ ถนนพหลโยธิน (สายเอเชีย AH๒) เป็นทางหลวงแผ่นดินสายประธานของภาค โดยเริ่มต้นจากกรุงเทพมหานครไปสิ้นสุดที่จังหวัดเชียงราย

- ทางหลวงหมายเลข ๐๑๒๐ จาก จังหวัดพะเยา – อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง – อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และสามารถใช้เดินทางต่อไปยังจังหวัดเชียงใหม่

- ทางหลวงหมายเลข ๑๐๒๑ เป็นเส้นทางโครงข่ายทางหลวงเพื่อเชื่อมโยงระหว่างประเทศ เป็นทางหลวงจังหวัดที่แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ บริเวณบ้านแม่ต๋ำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผ่านอำเภอดอกคำใต้ อำเภอลี้ อำเภอยี่งอ และสามารถใช้เดินทางต่อไปยังสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ ๔ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

- ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๑ แยกจากทางหลวงหมายเลข ๑๐๒๑ เส้นทางดังกล่าวผ่านอำเภอลี้ อำเภอปง อำเภอเชียงม่วน และเข้าสู่อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

- ทางหลวงหมายเลข ๑๑๒๐ เป็นเส้นทางที่แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๑ ผ่านอำเภอยี่งอ เข้าสู่อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

- ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๓ แยกจากทางหลวงหมายเลข ๑๐๒๑ บริเวณ อำเภอภูซาง เป็นเส้นทางหลักที่ใช้ในการเดินทางไปยังจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยาที่มีการค้าชายแดนระหว่างไทย – ลาว และได้รับการยกระดับให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร อีกทั้งยังเป็นเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ อาทิเช่น อุทยานแห่งชาติน้ำตกภูซาง ภูชี้ฟ้า ผาตั้ง เป็นต้น

- ทางหลวงหมายเลข ๑๒๐๒ แยกจากทางหลวงหมายเลข ๑ เป็นเส้นทางที่แยกจากถนนเลี่ยงเมืองบริเวณสี่แยกประตูชัยไปจนถึงอำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

- ทางหลวงหมายเลข ๑๒๕๑ แยกจากทางหลวงหมายเลข ๑๐๒๑ บริเวณ อำเภอดอกคำใต้ เป็นถนนลาดยางไปบรรจบทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๑ ที่อำเภอเชียงม่วน เส้นทางนี้สามารถช่วยย่นระยะทางในการเดินทางจากอำเภอเชียงม่วนไปยังอำเภอดอกคำใต้ อำเภอเมืองพะเยา อีกทั้งยังเป็นเส้นทางที่สามารถเดินทางไปสู่จังหวัดน่านได้สะดวกอีกด้วย

ภาพรวมโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดพะเยา

สัดส่วนของถนนเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการกำหนดเป้าหมายของโครงการ โดย World Bank ใช้สัดส่วนระหว่างความยาวของถนน (กม.) กับ พื้นที่ดินหักออกด้วยพื้นที่ป่าไม้ (ตร.กม.) หรือสัดส่วนระหว่างความยาวของถนน (กม.) กับ จำนวนประชาชน (คน) สำหรับสัดส่วนความยาวของถนนต่อจำนวนประชาชนในประเทศอินโดนีเซีย สปป.ลาว ฟิลิปปินส์ และจีน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๙๕-๒๐๐๓ พบว่าประเทศอินโดนีเซียมีสัดส่วนความยาวของถนนต่อจำนวนประชาชนที่สูงรองลงมาได้แก่ประเทศจีน ฟิลิปปินส์ ไทย และ สปป.ลาว ตามลำดับ

จังหวัดพะเยามีพื้นที่ปกรรณ ๖,๓๓๕ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๓,๙๕๙,๔๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๗ ของพื้นที่ พื้นที่จังหวัดพะเยาส่งที่มีสภาพเป็นพื้นที่ป่า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๐.๐๗ ของพื้นที่ ทั้งหมด หากเป็นไปตามเกณฑ์สัดส่วนของถนน ๑กิโลเมตร/๑ ตารางกิโลเมตร จังหวัดพะเยามี Road Density เพียง ๐.๖๙ กิโลเมตร/ ตารางกิโลเมตร

รูปที่ ๕ เส้นทางคมนาคมในจังหวัดพะเยา

ที่มา : แขวงทางหลวงพะเยา , สิงหาคม ๒๕๖๕

๒) รถโดยสารสาธารณะ/รถจักรยานยนต์สาธารณะ

(๑) เส้นทางเดินรถโดยสารสาธารณะจังหวัดพะเยา รวมจำนวน ๑๕ เส้นทาง ผู้ประกอบการขนส่ง ๖ ผู้ประกอบการ และมีจำนวนรถโดยสารประจำทางทั้งหมด ๒๒๕ คัน

(๒) รถจักรยานยนต์สาธารณะจำนวน ๖ อำเภอ ได้แก่ เมืองพะเยา เชียงม่วน แม่ใจ ดอกคำใต้ จุน และเชียงคำ รวมจำนวน ๑๕ แห่ง และมีจำนวนรถจักรยานยนต์สาธารณะทั้งหมด ๑๔๐ คัน

ปัจจุบัน จังหวัดพะเยาได้รับผลกระทบจากปริมาณจราจรที่เพิ่มขึ้นของรถที่ต้องผ่านจังหวัดพะเยา โดยมีแนวโน้มของปริมาณรถบรรทุกขนาดใหญ่ บนเส้นทางสายหลัก ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง และเนื่องจากรถโดยสารสาธารณะยังไม่มีบริการครอบคลุมทุกพื้นที่ การคมนาคมโดยรถส่วนบุคคลจึงมีความจำเป็นในการเดินทาง ซึ่งปริมาณจราจรของจำนวนรถยนต์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นบนเส้นทางสายรอง และสายย่อย

จังหวัดพะเยามีศักยภาพด้านพื้นที่ เหมาะที่จะเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน จุดเชื่อมโยงในระบบ Logistic และกระจายสินค้าสู่กลุ่มประเทศ GMS และกลุ่ม ASEAN มีจุดผ่อนปรนชายแดนไทย-ลาว ที่เป็นจุดพักเพื่อการเดินทางไปท่องเที่ยว หรือการกระจายสินค้าสู่ส่วนกลางของประเทศและภายในภาคเหนือ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดได้สะดวก จึงเป็นโอกาสของจังหวัดพะเยา ซึ่งตั้งอยู่บริเวณส่วนกลางของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ ที่สามารถเชื่อมต่อโครงข่ายเส้นทางที่เอื้อประโยชน์ในการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมภายหลังการเปิดการค้าเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จึงต้องเร่งพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตั้งแต่พื้นที่ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยง ซึ่งจังหวัดพะเยามีถนนเป็นรูปแบบการคมนาคมขนส่งหลักในจังหวัดพะเยา ถนนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงกับโครงข่ายคมนาคมรูปแบบอื่นและเพื่อการรองรับการเชื่อมโยงในระดับภูมิภาคต่อไป

จังหวัดพะเยา ตั้งอยู่บริเวณส่วนกลางของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ (เชียงราย แพร่ น่าน พะเยา) ที่สามารถเชื่อมต่อทั้งด้านเส้นทางและบูรณาการยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงตามกรอบความร่วมมือ AEC GMS BIMSTEC ACMECS ผ่านผ่านแดนถาวรบ้านฮวก ต่าบลภูซาง อำเภอภูซาง ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยเป็นชุมชนพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่รองรับเศรษฐกิจการค้าชายแดนด้านการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ (Ecotourism) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural tourism) อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมไทลื้อในพื้นที่ กอปรกับการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ให้มีศักยภาพในการส่งออก เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจชายแดน การค้าชายแดน ส่งเสริมการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์

ด้วยเหตุนี้ จังหวัดพะเยาจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการพัฒนาพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เห็นชอบให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ สปป.ลาว เพื่อปรับปรุงและก่อสร้างถนนซึ่งสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ สพพ. ได้ลงนามในสัญญาให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามโครงการปรับปรุงและก่อสร้างถนนช่วงบ้านฮวก (จังหวัดพะเยา) - เมืองคอบ - เมืองเชียงฮ่อน และเมืองคอบบ้านปากคอบ - บ้านก้อตันในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว วงเงินงบประมาณ ๑,๓๙๐ ล้านบาท ดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งสำนักนายกรัฐมนตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้เห็นชอบการยกระดับด่านประเพณีปางมอญ เมืองคอบ แขวงไชยะบุรี ตรงข้ามจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็นด่านสากล เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๓ ส่งผลให้มูลค่าการค้า การลงทุนชายแดนเพิ่มขึ้น รวมทั้งกระแสการรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ระหว่างประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ ดังนั้น จึงจะต้องมีการพัฒนาความพร้อมในทุกด้านเพื่อให้มีความเหมาะสมและเกิดการเชื่อมโยงระหว่างกัน

การเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศใน ASEAN และ GMS

รูปที่ ๒ เส้นทางการเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศใน ASEAN

ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) จังหวัดพะเยามีพื้นที่ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่บ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา กับเมืองคอบแขวงไซยะบูลี ซึ่งมีศักยภาพในการเชื่อมโยงทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ มีการพบปะเยี่ยมเยียนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการจัดงานประเพณี การแข่งเรือ การตากบาตรสองแผ่นดิน โดยเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้ยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็นจุดผ่านแดนถาวร ต่อมาในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบให้ยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อพัฒนาการค้าชายแดน รวมทั้งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง ฯลฯ ซึ่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การเปิดจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ สำหรับให้บุคคลและพาหนะที่เกี่ยวข้องผ่านเข้า – ออก พร้อมทั้งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หน้า ๑๘ เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๒๕๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรียบร้อยแล้ว ส่งผลให้ทิศทางการพัฒนาจังหวัดในด้านการพัฒนาพื้นที่ชายแดน ดังนี้

๑) ด้านการค้า (การค้าชายแดน สู่ การค้าข้ามแดน) การกำหนดจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็น HUB ด้านการกระจายสินค้า

๒) จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวกอำเภอภูซาง เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่รองรับเศรษฐกิจการค้าชายแดน ด้านการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ (Ecotourism) และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยสามารถพัฒนาเชื่อมโยงจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศในกลุ่มสมาชิกอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

๓) การเชื่อมโยงเส้นทางโลจิสติกส์จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก เชื่อมโยงโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่เด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ ซึ่งมีแนวเส้นทางโครงการในพื้นที่จังหวัดพะเยา ๕๔ กิโลเมตร ผ่าน ๓ อำเภอ ๙ ตำบล คือ

- (๑) อำเภอเมืองพะเยา ได้แก่ ตำบลแม่กา ตำบลจำป่าหวาย ตำบลท่าวังทอง ตำบลแม่ต๋ำ
- (๒) อำเภอดอกคำใต้ ได้แก่ ตำบลดอกคำใต้ ตำบลห้วยลาน
- (๓) อำเภอภูกามยาว ได้แก่ ตำบลแม่อิง ตำบลดงเจน ตำบลห้วยแก้ว

โดยมีสถานีและที่หยุดรวมรถ ๖ แห่ง ดังนี้

- (๑) สถานีมหาวิทยาลัยพะเยา
- (๒) ที่หยุดรถบ้านโศกหลวง
- (๓) สถานีพะเยา
- (๔) ที่หยุดรถดงเจน
- (๕) ที่หยุดรถบ้านร้อง
- (๖) ที่หยุดรถบ้านใหม่

๔) โครงข่ายเส้นทางโลจิสติกส์เชื่อมจังหวัดพะเยาสู่เส้นทางด้านการค้า การลงทุนสู่ประเทศสมาชิกในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) เชื่อมโยงโครงการก่อสร้างรถไฟ สปป. ลาว - จีน (ช่วงบ่อเต็น - เวียงจันทน์) โดยผ่านเส้นทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา และด่านสากลปางมอญเมืองคอบ แขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปยังสถานีเมืองไซ แขวงอุดมไซ และสถานีอื่น ๆ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

๕) การเปรียบเทียบเส้นทางทางท่องเที่ยวจากจังหวัดเชียงใหม่ ไปยังเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยจังหวัดพะเยาเป็นเส้นทางที่มีระยะที่สั้นที่สุดเมื่อเทียบกับเส้นทางจากจังหวัดเชียงใหม่ - เมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผ่านด่านห้วยโก๋น จังหวัดน่าน และเส้นทางจากจังหวัดเชียงใหม่ - เมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผ่านด่านเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเส้นทางจากจังหวัดเชียงใหม่ผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก ไปยังเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จะใช้ระยะทาง ๕๔๗ กม. ซึ่งถือว่าเป็นระยะทางที่สั้นที่สุด

๖) การเชื่อมโยงเส้นทางทางการเชื่อมโยงการขนส่งทางราง เชื่อมเส้นทางรถไฟสปป.ลาว - จีน ระยะทาง ๔๑๔.๓๓๒ กิโลเมตร โดยกำหนดจะเปิดให้บริการในวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ในช่วงแรกให้บริการ ๑๘ เที่ยวต่อวัน สำหรับผู้โดยสาร ๔ เที่ยวต่อวัน สำหรับสินค้า ๑๔ เที่ยวต่อวัน โดยมีความเร็วอยู่ที่ ๑๖๐ กม./ชม.

๗) ศักยภาพด่านสากลปางมอญ เมืองคอบ แขวงไชยบุรี ซึ่งเป็นด่านสากลแห่งที่ ๔ ของแขวงไชยบุรี ถือเป็นพื้นที่ตั้งยุทธศาสตร์ทางด้านบริการด้านโลจิสติกส์ และการค้าในระดับอนุภูมิภาค เป็นประตูเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจระหว่างแขวง ๘ แขวงในภาคเหนือของ สปป.ลาว และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนของราชอาณาจักรไทย เป็นการเชื่อมเส้นทางทางท่องเที่ยว ล้านนา สู่ล้านช้าง จากจังหวัดในภาคเหนือ ผ่านเส้นทางดังกล่าว สู่เมืองมรดกโลกหลวงพระบาง ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศ ให้มีความสะดวกขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่จะนำผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจมาสู่ทั้งสองประเทศยังเป็นส่วนประกอบของการพัฒนาประเทศในภาพรวมสำหรับการเดินทางจากจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวกถึงท่าเทียบเรือปากคอบ เมืองคอบ แขวงไชยบุรี ระยะทาง ๓๘ กิโลเมตร และเชื่อมโยงไปสู่หลวงพระบาง ใช้เวลาเดินทาง โดยเรือ ๔ ชั่วโมง ปัจจุบันได้อนุญาตให้ราษฎรแต่ละฝ่ายเดินทางผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา และด่านบ้านปางมอญ เมืองคอบ แขวงไชยบุรี ทุกวัน (เวลา ๐๖.๐๐-๑๘.๐๐ น.) และวันตลาดนัด ทุกวันที่ ๑๐,๓๐ ของเดือน จังหวัดพะเยาได้มีการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีการกระชับความสัมพันธ์กับแขวงไชยบุรี สปป.ลาว อย่างต่อเนื่องตามกรอบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กับประเทศเพื่อนบ้านในระดับทวิภาคี โดยการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกรอบความร่วมมือตามบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนไทย - สปป.ลาว จังหวัดพะเยา - แขวงไชยบุรี เพื่อเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน และสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านความร่วมมือทางด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศ GMS อาทิ

(๑) การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย - ลาว ครั้งที่ ๙ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๖ ณ กรุงเทพมหานคร

(๒) การประชุมคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนไทย – สปป.ลาว จังหวัดพะเยา – แขวงไชยบุรี ครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ณ แขวงไชยบุรี สปป.ลาว

(๓) การประชุมคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนไทย – สปป.ลาว จังหวัดพะเยา – แขวงไชยบุรี ครั้งที่ ๙ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ จังหวัดพะเยา

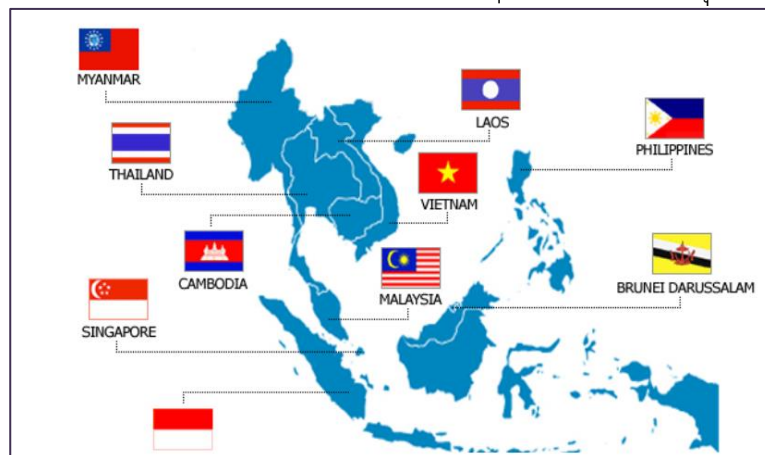
(๔) การประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย – สปป.ลาว ครั้งที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐ ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

(๕) จังหวัดพะเยาจัดกิจกรรมกระชับความสัมพันธ์ด้านการค้า การลงทุน และสำรวจเส้นทาง การท่องเที่ยว ระหว่างจังหวัดพะเยา – แขวงไชยบุรี ณ แขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อระหว่างวันที่ ๑๕ – ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๖) จังหวัดพะเยาจัดประชุมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดพะเยา กับแขวงไชยบุรี และแขวงอุดมไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ รวมกัน โดยเฉพาะความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน รวมถึงการพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวข้ามชายแดน การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม – ธรรมชาติ เชื่อมล้านนา – ล้านช้าง สู่แขวงไชยบุรี แขวงอุดมไซ และแขวงหลวงพระบาง ผ่านทางช่องทางจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา และด่านบ้านปางมอญ เมืองคอบ แขวงไชยบุรี ในอนาคต เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ จังหวัดพะเยา

นอกจากนี้ จังหวัดพะเยา ได้ลงนามในบันทึกแสดงเจตจำนงเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้อง กับเขตปกครองตนเองชนชาติไตสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เพื่อดำเนินการแลกเปลี่ยนการเยือนและความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยว วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วัฒนธรรม การศึกษา การกีฬา สาธารณสุขและอื่น ๆ ด้วยความเสมอภาค และเอื้ออำนวยประโยชน์แก่กัน เพื่อความเจริญก้าวหน้าร่วมกัน ซึ่งภายหลังจากการลงนาม ได้มีการเดินทาง แลกเปลี่ยนการเยี่ยมเยียนระหว่างสองประเทศ เพื่อกระชับสัมพันธ์ไมตรีให้แน่นแฟ้นการประชุมร่วมกับผู้บริหาร ของทั้งสองประเทศ โดยต่อมาทั้งสองประเทศได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจเพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ เมืองพี่ เมืองน้อง (Memorandum of Understanding : MOU) เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๒ เพื่อการสร้างความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมไทย - จีน ต่อไป

จังหวัดพะเยามีศักยภาพด้านพื้นที่ เหมาะที่จะเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน จุดเชื่อมโยง ในระบบ logistic (เหมาะสมกับระยะเวลาพักรถ ซึ่งใช้ระยะเวลาเดินทางจากสิบสองปันนาถึงพะเยา ไม่เกิน ๑๐ ชั่วโมง) และกระจายสินค้าสู่กลุ่มประเทศ GMS และ ASEAN นอกจากนี้ ยังสามารถเป็นจุดพัก เพื่อเดินทางไปท่องเที่ยว หรือการกระจายสินค้าลงสู่ส่วนกลางของประเทศ และภายในพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการเดินทางระหว่างจังหวัดได้สะดวก ด้วยภูมิประเทศที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยง โครงข่ายการคมนาคม การพักรถ การกระจายสินค้าไปจังหวัดต่าง ๆ และประเทศในกลุ่ม GMS

รูปที่ ๗ ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) มีเป้าหมายส่งเสริมอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี โดยมีสินค้า ใน ๙ สาขาหลักที่สำคัญที่อยู่ภายใต้แผนงานการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ คือ เกษตร ประมง ไม้ ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาสุขภาพ จึงเป็นโอกาสสำคัญที่จังหวัดพะเยา ซึ่งมีที่ตั้งอยู่บริเวณส่วนกลางของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน) ที่สามารถเชื่อมต่อทั้งด้านเส้นทางและบูรณาการยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงตามกรอบความร่วมมือ GMS BIMSTEC ACMECS และ AEC สนับสนุนกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ในการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว ทำให้จังหวัดพะเยาต้องเร่งพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขันให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรบุคคลของจังหวัด การอนุรักษ์รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่า การพัฒนาเกษตร การท่องเที่ยว การค้าการลงทุน การอนุรักษ์ฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดน ดังนั้น แนวโน้มการพัฒนาจึงควรมีการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ กระบวนการผลิตทางการเกษตรโดยเน้นความปลอดภัยมีมาตรฐาน เพื่อสร้างจุดเด่นและเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้สูงขึ้นภายใต้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคง โดยสภาพทั่วไปของจังหวัดมีความสงบ เหมาะแก่การหยุดพักเพื่อพักผ่อนและท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่

ข้อมูลโครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายเด่นชัย – เชียงราย – เชียงของ ตอนที่ ๓ – ๔

รูปที่ ๘ การก่อสร้างโครงการก่อสร้างทางรถไฟ สายเด่นชัย – เชียงราย – เชียงของ

การรถไฟแห่งประเทศไทย ได้ว่าจ้างกลุ่มบริษัทที่ปรึกษา ประกอบด้วย บริษัท เอ็มเออี คอนซัลแตนท์ จำกัด บริษัทเอเซียเอ็นจิเนียริงคอนซัลแต้นส์ จำกัด และบริษัท ทีเอ็ม คอนซัลตติ้ง เอ็นจิเนียริง แอนด์ แมเนจเม้นท์ จำกัด (มหาชน) เพื่อดำเนินงานสำรวจรายละเอียดก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย-เชียงราย-เชียงของ ตามสัญญาจ้างเลขที่ กส.๐๖/ทค./๒๕๖๓ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นั้น ต่อมาได้มีการประกาศบังคับใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน ในพื้นที่บางส่วนของท้องที่ อำเภอเด่นชัย อำเภอสูงเม่น อำเภอเมืองแพร่ อำเภอหนองม่วงไข่ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ อำเภองาว จังหวัดลำปาง อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้ อำเภอภูกามยาว จังหวัดพะเยา และอำเภอป่าแดด อำเภอเทิง อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเวียงชัย อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอดอยหลวง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เพื่อดำเนินการก่อสร้างทางรถไฟสายเด่นชัย – เชียงราย – เชียงของ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๘ ตอนที่ ๓๖ หน้า ๔๓ – ๕๐ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มา ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้เผยแพร่ข้อมูลและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนให้ประชาชนทราบ

พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อนำมาประกอบการพิจารณา วันอังคารที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมโรงแรมพะเยาเกทเวย์ อำเภอเมือง พะเยา จังหวัดพะเยาการรถไฟแห่งประเทศไทยได้แจ้งเจ้าของหรือผู้ครอบครองซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยชอบด้วยกฎหมาย เข้าร่วมประชุมประชาสัมพันธ์ ฯ เพื่อรับฟังการชี้แจงกรอบระยะเวลาการดำเนินงาน ขั้นตอนการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน สิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกเวนคืน และหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าทดแทน อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในโครงการก่อสร้างรถไฟสายเด่นชัย – เชียงราย – เชียงของ ซึ่งมีแผนกำหนดการรังวัดที่ดิน ในเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ และเริ่มจ่ายเงินค่าเวนคืน ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕ และกำหนดส่งมอบที่ดินแปลงแรกในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ หลังจากนั้นกำหนดเริ่มงาน ก่อสร้างในปี พ.ศ.๒๕๖๕ ทั้งนี้ จังหวัดพะเยาจะมีแนวโน้มธุรกิจใหม่ที่จะเกิดขึ้นภายหลังการก่อสร้างรถไฟสาย เด่นชัย – เชียงราย – เชียงของ เช่น เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ พร้อมธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ธุรกิจบริการ ธุรกิจการก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งจะมีการซื้อขายที่ดินสร้างบ้านอยู่อาศัย สร้างโครงการบ้านพัก อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น นอกจากนี้อาจเกิดการพัฒนาด้านพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟ (Transit Oriented Development) และอาจพัฒนาต่อยอดเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ซึ่งอาจนำมาซึ่งการพัฒนาธุรกิจด้านการขนส่งสินค้าและโลจิสติกส์ ซึ่งอาจเป็นการสร้างธุรกิจใหม่กับคนในท้องถิ่น ในรูปแบบของ Start-up และช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs)

ข้อมูลโครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างท่าอากาศยานพะเยาจังหวัดพะเยา

รูปที่ ๙ ภาพตัวอย่างสามมิติ ท่าอากาศยานพะเยาจังหวัดพะเยา

กรมท่าอากาศยานได้ว่าจ้างกลุ่มบริษัทที่ปรึกษา ซึ่งประกอบด้วย บริษัท อินเด็กซ์ อินเตอร์เนชั่นแนล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) บริษัท ดีเคดี คอนซัลแตนท์ จำกัด และบริษัท อลانا เอ็นจิเนียริง จำกัด เป็นที่ปรึกษาเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างท่าอากาศยานพะเยา จังหวัดพะเยา ซึ่งขณะนี้การดำเนินงานของโครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างท่าอากาศยานพะเยาอยู่ระหว่างของการศึกษาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นท่าอากาศยานพะเยา ซึ่งใช้ระยะเวลาในการศึกษา ๙ เดือน และกรมท่าอากาศยานได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนครั้งที่ ๑ (ปฐมนิเทศโครงการ) เมื่อวันอังคารที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๒.๐๐ น. โดยการประชุมทางไกล (Video Conference) ผ่านระบบ Zoom Cloud Meeting โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรายละเอียดข้อมูลโครงการ ขอบเขตการศึกษา พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นท่าอากาศยานพะเยา พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสีย โดยมีที่ตั้งทางเลือกที่มีแนวโน้มเหมาะสมเบื้องต้น ดังนี้ ๑. พื้นที่ตำบลจำปาหวาย อำเภอเมืองพะเยา ๒. พื้นที่ตำบลคือเวียง อำเภอดอกคำใต้ ๓. พื้นที่ตำบลดอนศรีชุม และสันโค้ง อำเภอดอกคำใต้ ๔. พื้นที่ตำบลห้วยลาน อำเภอดอกคำใต้ ๕. พื้นที่ตำบลท่าจำปีและห้วยใหม่ อำเภอเมืองพะเยา ทั้งนี้ กรมท่าอากาศยานมีแผนการศึกษาของโครงการเบื้องต้น ดังนี้ ๑.ขั้นตอนการศึกษาความเป็นไปได้ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ ๒.ขั้นตอนออกแบบรายละเอียดและการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ๓. ขั้นตอนการจัดหาที่ดิน ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘ ๔. การก่อสร้างปีพ.ศ. ๒๕๖๙ - ๒๕๗๑ ๕. การเปิดให้บริการประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๗๒

ไฟฟ้า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพะเยา มีการไฟฟ้าในสังกัด รวม ๙ แห่ง แบ่งเป็นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขา จำนวน ๓ แห่ง (กฟส.จุน , กฟส.เชียงคำ, กฟส.ดอกคำใต้) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสถานีย่อย ๖ แห่ง (กฟย.แม่ใจ, กฟย.ภูพานยาว, กฟย.ปง, กฟย.เชียงม่วน, กฟย.ภูซาง, กฟย.แม่กา) สถานีจ่ายไฟ ๓ สถานี แบ่งเป็น สถานีไฟฟ้าแรงสูงขนาด ๑๑๕ kV จำนวน ๒ แห่ง และ สถานีไฟฟ้าแรงสูงระดับแรงดันถาวร ๒๒ kV จำนวน ๑ แห่ง มีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ จำนวน ๗๗๙ หมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้แล้ว ๗๗๗ หมู่บ้านครัวเรือนทั้งหมด ๑๓๓,๓๙๑ ครัวเรือน มีไฟฟ้าใช้แล้ว ๑๓๓,๓๒๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๙๖ โดยสถิติผู้ใช้ไฟฟ้า และการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ดังนี้

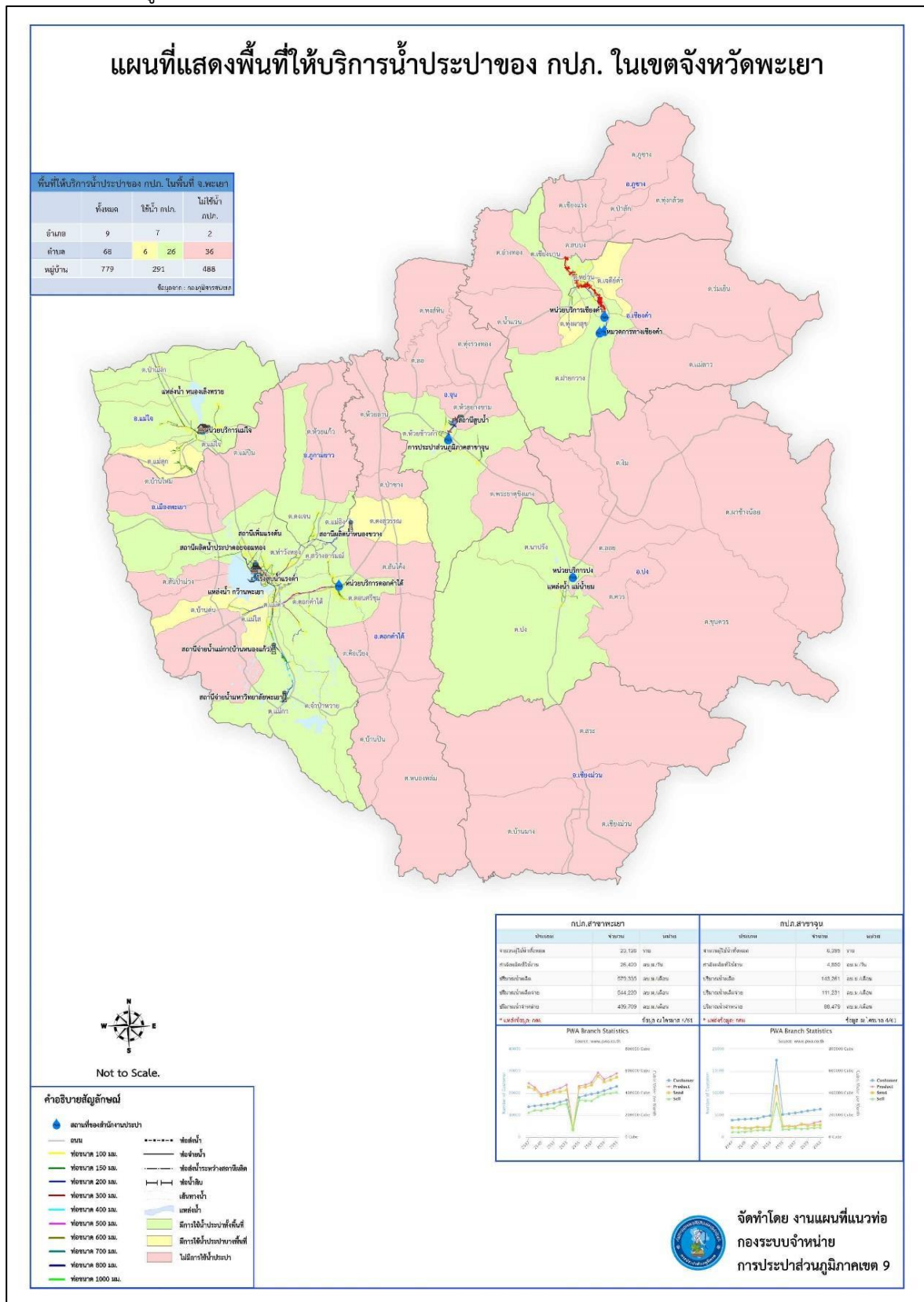
ตารางที่ ๑ แสดงสถิติผู้ใช้ไฟฟ้าและการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า จำแนกตามประเภทผู้ใช้ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ประเภทผู้ใช้	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	๑๖๘,๑๓๗	๑๗๐,๑๗๖	๑๗๒,๐๘๕	๑๗๕,๖๒๖	๑๗๗,๓๑๓
พลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายและใช้ (กิโลวัตต์-ชั่วโมง)	๓๕๙,๓๐๑,๘๒๖	๓๖๗,๒๕๒,๔๔๐	๓๙๑,๐๕,๑๘๗	๓๙๕,๗๘๘,๘๒๑	๔๐๖,๕๕๘,๘๐๕
- บ้านอยู่อาศัย (น้อยกว่า ๑๕๐ กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	๑๑๖,๘๗๕	๑๑๖,๘๑๕	๑๑๕,๒๖๔	๑๑๓,๘๕๓	๑๑๑,๑๕๔
- บ้านอยู่อาศัย (๑๕๐ และมากกว่า กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน)	๓๔,๗๑๔	๓๖,๒๗๗	๓๙,๖๔๘	๔๔,๖๖๙	๕๐,๔๓๘
- กิจการขนาดเล็ก	๑๓,๗๕๙	๑๔,๐๑๔	๑๔,๐๘๙	๑๓,๙๔๔	๑๔,๓๕๒
- กิจการขนาดกลาง	๓๓๙	๓๓๘	๓๖๓	๓๘๓	๓๘๗
- กิจการขนาดใหญ่	๑๒	๑๔	๑๓	๑๔	๑๕
- อื่น ๆ	๒,๔๓๘	๒,๗๑๘	๒,๗๐๘	๒,๗๖๓	๒,๙๖๔

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ , <http://statbbi.nso.go.th>, สิงหาคม ๒๕๖๕

จังหวัดพะเยาอยู่ในเขตความรับผิดชอบของการประสานส่วนภูมิภาคเขต ๙ การประสานส่วนภูมิภาค
 ที่ให้บริการชุมชนในจังหวัด มี ๓ แห่ง การประสานส่วนภูมิภาคสาขาพะเยา การประสานส่วนภูมิภาคสาขาจุน
 และการประสานส่วนภูมิภาคสาขาพาน (หน่วยบริการแม่ใจ) ประกอบด้วย

รูปที่ ๑๐ แผนที่แสดงพื้นที่ให้บริการน้ำประปาของ กปภ. ในเขตจังหวัดพะเยา

๑) การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพะเยา

การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพะเยา ให้บริการน้ำประปา ๓ อำเภอ คือ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้ และอำเภอภูกามยาว รวมพื้นที่ให้บริการ ๒๑.๖ ตารางกิโลเมตร โดยใช้แหล่งน้ำดิบจากกว๊านพะเยา ปริมาณน้ำปัจจุบัน ๑๓.๖๐ ล้าน ลบ.ม. (ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการใช้งาน)

ตารางที่ ๒ แสดงสถิติผู้ให้บริการน้ำประปาและการจ่ายน้ำประปา สาขาพะเยา จำแนกตามประเภทผู้ใช้ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพะเยา	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕ (พ.ค.๖๕)
ประเภทผู้ใช้น้ำ (ราย)			
- ทิพย์อาศัย	๒๑,๑๑๒	๒๑,๙๑๗	๒๒,๔๘๑
- ราชการ	๒๘๖	๒๙๒	๓๒๙
- ธุรกิจขนาดเล็ก	๒,๓๐๓	๒,๓๕๘	๒,๕๑๐
- รัฐวิสาหกิจ	๒๔	๒๕	๒๕
- ธุรกิจขนาดใหญ่	๘๐๕	๘๓๘	๗๗๓
- อุตสาหกรรม	๗๐	๖๘	๘๐
ผู้ใช้น้ำทั้งหมด (ราย)	๒๔,๖๐๐	๒๕,๔๙๘	๒๖,๑๙๘
กำลังการผลิต (ลบ.ม./ชม.)			
- สถานีผลิตน้ำดอยจอมทอง	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
จ่ายน้ำประปา (ลบ.ม./วัน)	๒๐,๕๐๐	๒๑,๗๐๐	๑๙,๐๐๐

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพะเยา กรกฎาคม ๒๕๖๕

๒) การประปาส่วนภูมิภาคสาขาจุน

การประปาส่วนภูมิภาคสาขาจุน ให้บริการน้ำประปาแก่ อำเภอจุน อำเภอปง และอำเภอเชียงคำ รวมพื้นที่ให้บริการ ๗๖.๒ ตารางกิโลเมตร โดยใช้แหล่งน้ำดิบ ดังนี้

แม่ข่ายจุน

- ลำน้ำจุน ปัจจุบันระดับน้ำ ๑.๐ ม. (ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการใช้งาน)
- สระพักน้ำดิบบ้านหัวขัว ปริมาณความจุ ๕๘๐,๐๐๐ ลบ.ม. ปัจจุบันมีปริมาณน้ำกักเก็บ ๔๘๘,๐๐๐ ลบ.ม. ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการผลิต (ใช้งาน)

หน่วยบริการปง

- ลำน้ำจิม ปัจจุบันระดับน้ำ ๑.๓ ม. ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการผลิต

หน่วยบริการเชียงคำ

- ลำน้ำลาว ปัจจุบันระดับน้ำ ๑.๕ ม. ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการผลิต (ใช้งาน)
- ลำน้ำแวน ปัจจุบันระดับน้ำ ๑.๒ ม. ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการผลิต (สำรองใช้งาน)
- สระพักน้ำดิบบ้านหนอง ปริมาณความจุ ๒๕๐,๐๐๐ ลบ.ม. ปัจจุบันมีปริมาณน้ำกักเก็บ ๑๗๒,๐๐๐ ลบ.ม. (สำรองใช้งาน)

ตารางที่ ๓ แสดงสถิติผู้ใช้บริการน้ำประปาและการจ่ายน้ำประปา สาขาจุน จำแนกตามประเภทผู้ใช้ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

การประปาส่วนภูมิภาคสาขาจุน	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕ (พ.ค.๖๕)
ประเภทผู้ใช้น้ำ (ราย)			
- ที่อยู่อาศัย	๕,๑๘๖	๕,๓๓๖	๕,๖๑๐
- ราชการ	๑๐๐	๙๙	๙๗
- ธุรกิจขนาดเล็ก	๑,๑๗๕	๑,๒๐๒	๑,๒๑๔
- รัฐวิสาหกิจ	๑๐	๑๐	๑๐
- ธุรกิจขนาดใหญ่	๒๓๗	๒๓๕	๒๒๗
- อุตสาหกรรม	๘	๗	๗
ผู้ใช้น้ำทั้งหมด (ราย)	๖,๗๑๖	๖,๘๘๙	๗,๑๖๕
กำลังการผลิต (ลบ.ม./ชม.)			
- สถานีผลิตน้ำแม่ข่ายจุน	๘๐	๘๐	๘๐
- สถานีผลิตน้ำปง	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
- สถานีผลิตน้ำเชียงคำ	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
จ่ายน้ำประปา (ลบ.ม./วัน)			
- แม่ข่ายจุน	๑,๑๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐
- หน่วยบริการปง	๑,๑๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐
- หน่วยบริการเชียงคำ	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคสาขาจุน กรกฎาคม ๒๕๖๕

๓) การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพาน

การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพาน ให้บริการน้ำประปาแก่ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา รวมพื้นที่ให้บริการ ๑๒๓.๘๒ ตารางกิโลเมตร โดยใช้แหล่งน้ำดิบ ดังนี้

แม่ข่ายพาน

- น้ำชลประทาน (ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการใช้งาน)
- สระพักน้ำดิบในแม่ข่ายพาน ปริมาณความจุ ๑๕๒,๕๐๐ ลบ.ม. ปัจจุบันระดับน้ำ ๖.๕ ม.

ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการผลิต (ใช้งาน)

หน่วยบริการแม่ใจ

- หนองเล็งทราย ปริมาณความจุ ๖,๙๖๐,๐๐๐ ลบ.ม. ปัจจุบันระดับน้ำ ๓.๙ ม. ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการผลิต

ตารางที่ ๔ แสดงสถิติผู้ใช้บริการน้ำประปาและการจ่ายน้ำประปา สาขาพาน จำแนกตามประเภทผู้ใช้ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพาน	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕ (พ.ค.๖๕)
ประเภทผู้ใช้น้ำ (ราย)			
- ที่อยู่อาศัย	๕,๑๘๖	๕,๓๓๖	๕,๖๑๐
- ราชการ	๑๐๐	๙๙	๙๗
- ธุรกิจขนาดเล็ก	๑,๑๗๕	๑,๒๐๒	๑,๒๑๔
- รัฐวิสาหกิจ	๑๐	๑๐	๑๐
- ธุรกิจขนาดใหญ่	๒๓๗	๒๓๕	๒๒๗
- อุตสาหกรรม	๘	๗	๗
ผู้ใช้น้ำทั้งหมด (ราย)	๖,๗๑๖	๖,๘๘๙	๗,๑๖๕
กำลังการผลิต (ลบ.ม./ชม.)			
- สถานีผลิตน้ำแม่ข่ายพาน	๘๐	๘๐	๘๐
- สถานีผลิตน้ำแม่ใจ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
จ่ายน้ำประปา (ลบ.ม./วัน)			
- แม่ข่ายพาน	๑,๑๐๐	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐
- หน่วยบริการแม่ใจ	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพาน กรกฎาคม ๒๕๖๕

สถานการณ์การค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน

จังหวัดพะเยา ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับด่านสากลปางมอญ แขวงไชยบุรี สปป.ลาว มีแนวชายแดนที่ติดกับแขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ตั้งแต่อำเภอเชียงคำถึงอำเภอภูซาง เป็นระยะทางประมาณ ๔๔ กิโลเมตร โดยมีช่องทางก๊วก หมูที่ ๒ ตำบลป่าซาง จังหวัดพะเยา เป็นช่องทางติดต่อระหว่างบ้านฮวก อำเภอภูซาง กับบ้านปางมอญ (ด่านสากลปางมอญ) เมืองคอบ แขวงไชยบุรี สปป.ลาว จุดผ่านแดนบ้านฮวก ยกกระต๊วเป็นด่านถาวร เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ตั้งแต่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ เป็นต้นมา จังหวัดพะเยามีคำสั่งระงับการเดินทางเข้าของบุคคล ยานพาหนะ และสิ่งของ ณ จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรนการค้า และช่องทางอื่น ๆ ตลอดแนวชายแดนจังหวัดพะเยาเป็นการชั่วคราว

ตารางที่ ๕ แสดงสถิติการค้าชายแดนไทย - สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ปี ๒๕๕๔-๒๕๖๔)

ปี พ.ศ.	ประเภทมูลค่าการส่งออก			
	มูลค่าการค้ารวม	มูลค่าการนำเข้า	มูลค่าการส่งออก	ดุลการค้า
ปี ๒๕๕๔	๔๑,๙๕๐,๑๖๑.๔๗	๓,๕๖๔,๐๒๘.๖๑	๓๘,๓๘๖,๑๓๒.๘๖	๓๔,๘๒๒,๑๐๔.๒๕
ปี ๒๕๕๕	๑๕๐,๘๙๐,๙๑๖.๐๒	๕,๘๘๓,๔๗๘.๐๘	๔๕,๒๖๗,๕๖๐.๔๖	๑๓๑,๘๐๐,๐๓๖.๒๙
ปี ๒๕๕๖	๑๘๑,๐๒๓,๒๖๑.๖๐	๒๕๙,๖๔๑.๒๙	๑๘๐,๗๖๓,๖๒๐.๓๑	๑๘๐,๕๐๓,๙๗๙.๐๒
ปี ๒๕๕๗	๒๓๑,๓๙๘,๔๗๑.๓๔	๑,๔๖๓,๐๑๙.๙๗	๒๒๙,๙๓๕,๔๕๑.๔๑	๒๒๘,๔๗๒,๔๓๑.๔๔
ปี ๒๕๕๘	๓๕๖,๐๖๔,๔๔๑.๓๕	๒๑,๘๓๓,๗๙๘.๖๘	๓๓๔,๒๓๐,๖๔๒.๖๗	๓๑๒,๓๙๖,๘๔๓.๙๙
ปี ๒๕๕๙	๑๖๒,๖๕๔,๕๘๓.๖๖	๑๓,๑๐๗,๕๖๓.๗๑	๑๔๙,๕๔๗,๐๑๙.๙๕	๑๓๖,๔๓๙,๔๕๖.๒๔
ปี ๒๕๖๐	๒๘๙,๓๖๖,๗๘๗.๐๙	๑๖๕,๒๖๑,๗๔๔.๑๙	๑๒๔,๑๐๕,๐๔๒.๐๙	-๔๑,๑๕๖,๗๐๑.๒๖
ปี ๒๕๖๑	๑๔๔,๖๘๙,๓๒๐.๔๐	๕๕,๘๔๖,๗๒๐.๖๓	๘๘,๘๔๒,๕๙๙.๗๗	๓๒,๘๙๕,๘๗๙.๑๔
ปี ๒๕๖๒	๑๖๔,๙๔๕,๖๖๙.๙๖	๙๖,๙๕๖,๔๐๒.๐๒	๖๗,๙๘๙,๒๖๗.๙๔	-๒๘,๙๖๗,๑๓๔.๐๘
ปี ๒๕๖๓	๓๗๓,๒๖๕,๖๖๙.๘๒	๑๑๙,๑๘๖,๖๓๖.๕๖	๒๕๔,๐๗๙,๐๓๓.๒๖	๑๓๓,๘๙๕,๓๙๘.๘๔
ปี ๒๕๖๔ (ม.ค - มิ.ย.)	๓๙๕,๔๙๔,๕๖๖.๗๔	๖๑,๔๔๔,๐๗๑.๘๑	๒๘๑,๘๘๗,๖๖๖.๖๗	๒๒๐,๔๔๓,๕๙๕.๘๖

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา, กรกฎาคม ๒๕๖๔

มูลค่าการค้าชายแดน

ปี ๒๕๖๔ มกราคม - มิถุนายน ของปี ๒๕๖๔ มูลค่าการค้ารวม ๓๔๓.๓๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ๒๑๔.๗๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๖๖.๙๖ โดยการส่งออก มีมูลค่า ๒๘๑.๘๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ๒๐๓.๒๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๕๘.๒๖ การนำเข้า มีมูลค่า ๖๑.๔๔ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ๑๑.๕๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๗ ไทยได้ดุลการค้า ๑๘๑.๖๘๘ ล้านบาท

ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ มีมูลค่าการค้ารวมทั้งสิ้น ๗๑๖.๕๕๗ ล้านบาท โดยจังหวัดพะเยาได้เปรียบในด้านดุลการค้าทั้งหมด ๓๕๕.๓๓๕ ล้านบาท

เห็นได้ว่า ปี ๒๕๖๔ มูลค่าการค้าชายแดน จังหวัดพะเยา มีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้น มีสาเหตุสำคัญเนื่องจากจุดผ่อนปรนบ้านฮวก ยกกระต๊วเป็นด่านถาวรบ้านฮวก และด่านประเพณีปางมอญของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้ยกกระต๊วเป็นด่านสากลปางมอญ เช่นเดียวกันส่งผลให้สินค้าจากทั้งสองประเทศสามารถเคลื่อนย้ายผ่านด่านพรมแดนดังกล่าวได้อย่างเต็มรูปแบบโดยมีกฎหมายภายในประเทศรองรับในการนำเข้า-ส่งออก และเป็นไปตามหลักศุลกากรสากล

สถิติปริมาณการเข้า – ออก ของราษฎรไทย และราษฎร สปป.ลาว

สถิติปริมาณการเข้า – ออก ของราษฎรไทย และราษฎร สปป.ลาว ณ จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก ปี ๒๕๖๔ (ม.ค.- มิ.ย.) รวมจำนวนทั้งสิ้น ๓,๐๔๖ คน มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากมีมาตรการควบคุมการเคลื่อนย้ายคนเข้า-ออก ประเทศ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดพะเยา มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นแทบจะทุกปี แต่ในปี ๒๕๖๓ จำนวนผู้เยี่ยมเยือนลดลงเกือบครึ่งหนึ่ง มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน ๔๑๑,๐๘๒ คน โดยเป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยร้อยละ ๙๘.๑๓ และผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ ร้อยละ ๑.๘๗ และส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยว ในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๘๒๙ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๖๒ ร้อยละ ๕๙.๐๙ โดยในปี ๒๕๖๒ ผู้เยี่ยมเยือนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเฉลี่ยเท่ากับ ๒,๗๑๑ บาท แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย และชาวต่างประเทศ พบว่า ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน เท่ากับ ๑,๓๖๒ บาท สูงกว่าผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน เท่ากับ ๑,๓๔๙ บาท ทั้งนี้เนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากนักท่องเที่ยวลดลงจำนวนมาก (ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวกกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคสุมาตรา

๑. เส้นทางเรือ ภูเขา-ปากคอบ-ปากแบ่ง-หลวงพระบาง เส้นทางท่องเที่ยวดังกล่าวจะแบ่งเป็น ๒ ลักษณะคือทางบกและทางน้ำ โดยเริ่มต้นจาก การเดินทางทางบกจากอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา จนถึงจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวกมีระยะทางประมาณ ๒๐ กิโลเมตร และออกจากจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก เข้าสู่ สปป.ลาว ณ ด่านสากลปางมอญ เมืองคอบ สปป.ลาว และ เดินทางต่อไปประมาณ ๓๘ กิโลเมตร สู่ชุมชนปากคอบ ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง ที่เป็นเส้นทางผ่านของเรือจาก เมืองห้วยทราย สปป.ลาว ไปเมืองปากแบ่ง ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ระหว่างกึ่งกลางของเส้นทางท่องเที่ยวทางที่จะเดินทางไปยังหลวงพระบาง โดยเรือโดยสารจะจอดพักค้างคืนที่เมืองปากแบ่ง ๑ คืนก่อนเดินทางต่อไปยัง หลวงพระบางโดยการเดินทางโดยเรือโดยสารจากเมืองปากแบ่งถึงหลวงพระบางจะใช้เวลาประมาณ ๑๐ ชั่วโมง โดยระหว่างเส้นทางมีร้านอาหาร ร้านค้า และปั๊มน้ำมัน รวมถึงป้ายบอกทางที่มีภาษาอังกฤษระหว่างเส้นทาง

๒. เส้นทางบก จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก-ไชยะบูลี-หลวงพระบาง-กาสิ-วังเวียง เส้นทางท่องเที่ยวดังกล่าวมีระยะทางโดยประมาณ ๕๗๗ กิโลเมตร โดยเส้นทางมีสภาพแวดล้อม ส่วนใหญ่เป็นภูเขา และถนนที่ขรุขระเป็นช่วงตลอดเส้นทาง และยังมีถนนที่อยู่ในกำลังดำเนินการก่อสร้าง มีไฟฟ้าส่องสว่างในระหว่างเส้นทาง เฉพาะบางจุดที่เป็นย่านชุมชน หรือทางแยกหลักเท่านั้น และมีร้านอาหาร ร้านค้า และปั๊มน้ำมัน รวมถึงป้ายบอกทางที่มีภาษาอังกฤษระหว่างเส้นทาง โดยการเดินทางด้วยตนเอง อาจจำเป็นต้องศึกษา รายละเอียดการเดินทางและข้อจำกัดในสิ่งอำนวยความสะดวกบางพื้นที่ ตลอดจน ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางเพื่อความปลอดภัย และความคล่องตัวในระหว่างการเดินทาง

๓. เส้นทางบก จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก-ปากแบ่ง-อุดมไชย-เดียนเบียนฟู-ฮานอย-ซาปา-ฮาลองเบย์ เส้นทางระหว่างจุดผ่านแดนบ้านฮวก-เมืองฮาลองเบย์ มีระยะทางประมาณ ๑,๑๔๑ กิโลเมตร โดยสภาพเส้นทางตลอดเส้นทางในสปป.ลาว ถนนจะมีความขรุขระเป็นบางช่วงและสภาพแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นเชิงเขา และจะเดินทางออกจากประเทศลาว ณ ด่านชายแดนปางหมกเมืองขวา ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ ๙ ชั่วโมง ก่อนเข้าสู่ประเทศเวียดนาม ณ ด่านไตรจาง เมืองเดียนเบียนฟู และมุ่งหน้าสู่เมืองฮานอยก่อนเดินทางต่อไปยังฮาลองเบย์ หรือซาปา โดยถนนบริเวณด่านไตรจางเข้าสู่เดียนเบียนฟู มีความลาดชันมาก และมีหลุมบ่อ ขนาดใหญ่ในบางช่วง ขณะที่ในเส้นทางสู่ซาปาสภาพแวดล้อมส่วนใหญ่จะเป็นเชิงเขาสูงชัน ต้องใช้ความระมัดระวังสูง ทั้งนี้ในประเทศเวียดนามจะมีการจำกัดอัตราความเร็วไม่เกิน ๔๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง

ในเขตเมือง หรือชุมชน นอกเมืองไม่เกิน ๖๐-๘๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง และทางด่วนไม่เกิน ๑๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง โดยตลอดเส้นทางมีร้านอาหารร้านค้า และปั้มน้ำมัน รวมถึงป้ายบอกทางที่มีภาษาอังกฤษระบุระหว่างเส้นทาง ขณะที่ใน สปป.ลาว มีไฟส่องสว่างในระหว่างเส้นทางเฉพาะบางจุดที่เป็นย่านชุมชน หรือทางแยกหลักเท่านั้น แต่ในประเทศเวียดนามจะมีไฟส่องสว่างในขานเมืองและชุมชนเป็นหลัก

๔. เส้นทางบก จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก-ปากคอบ-เมืองเงิน-ปากแบ่ง-อุดมไชย-เดียนเบียนฟู-ฮานอย-หนานหนิง เส้นทางเข้าถึงระหว่างจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก-หนานหนิง สาธารณรัฐประชาชนจีน มีระยะทางโดยประมาณ ๑,๓๕๖ กิโลเมตร โดยเส้นทางระหว่างเมืองฮานอย-เมืองหนานหนิง มีระยะทางประมาณ ๓๙๕ กิโลเมตร และใช้เวลาการเดินทางประมาณ ๘ ชั่วโมง สภาพเส้นทางส่วนใหญ่เป็นทางลาดยางที่เดินทาง สะดวกสบาย และมีร้านค้า ร้านอาหารพื้นถิ่น ตลอดจนปั้มน้ำมันให้บริการในระหว่างเส้นทางตามชุมชน หรือเขตขานเมืองในระหว่างเส้นทางพบป้ายบอกทางที่เป็นภาษาท้องถิ่น กับภาษาอังกฤษระบุตามแยกสำคัญของเส้นทางอย่างไรก็ตามเส้นทางระหว่างด่านตรวจคนเข้าเมืองผิงเสียง (ด่านชายแดนสาธารณรัฐประชาชนจีน) ซึ่งเป็นทางด่วนตลอดเส้นทาง ดังนั้นจึงมีข้อจำกัดในการจอดแวะ หรือทำธุระข้างทาง ตลอดจนไฟส่องสว่างมักพบในระหว่างขานเมืองกับเขตเมือง ทั้งนี้การนำรถยนต์ส่วนตัวเข้าเขตสาธารณรัฐประชาชนจีน อาจมีข้อจำกัดนักท่องเที่ยวอาจจำเป็นต้องใช้บริการรถเช่า หรือรถโดยสารสาธารณะในเขตสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเข้าเมืองหนานหนิง

บ้านฮวก เมืองชายแดนภูซางหรือบ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ได้ยกระดับจากจุดผ่อนปรน เป็นจุดผ่านแดนถาวร เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนที่สามารถเชื่อมโยงอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง ได้เป็นอย่างดี โดยมีเขตแดนติดกับสปป.ลาว และสามารถพัฒนาเป็นเส้นทางการค้า การท่องเที่ยวระหว่างไทย สู่ สปป.ลาวผ่านไปยังจีนตอนใต้และเวียดนามได้โดยผ่านทางเส้นทาง R๒A นอกจากนี้ ในด้านการท่องเที่ยว ของพื้นที่ยังมีสิ่งดึงดูดใจที่น่าสนใจจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นภูมิประเทศ บรรยากาศของเมืองเล็ก ๆ ในขุนเขา อันมีทรัพยากรการท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่สวยงามโดดเด่น เช่น น้ำตกภูซาง ซึ่งเป็นน้ำตกอุ่น แห่งเดียวในประเทศไทย น้ำตกห้วยโป่งผา ที่อุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของเต่าปูลู ภูชมดาว ถ้ำน้ำลอด ฯลฯ อีกทั้งยังมี วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนที่หลากหลายเช่น ไทลื้อ ม้ง ลาว ฯลฯ

ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) จังหวัดพะเยา

ผลิตภัณฑ์เด่น ๑.ประเภทเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เช่น ผ้าทอไทลื้อ เสื้อไทลื้อ

๒.ประเภทอาหาร เช่น ข้าวหอมมะลิ ปลาสาม

๓.ประเภทเครื่องดื่ม เช่น ไวน์ น้ำผึ้ง

๔.ประเภทสมุนไพรที่มีใช้อาหาร เช่น สมุนไพรขัดผิว

๕.ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก เช่น ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา

ข้อมูลการดำเนินงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จังหวัดพะเยา ซึ่งมีการคัดสรร ๒ ปี ๑ ครั้ง มีกลุ่มชุมชน และผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP เข้ารับการคัดสรรเพิ่มมากขึ้น จำนวน ๔๐ ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๓

ตารางที่ ๖ ข้อมูลผู้ลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ OTOP ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ แยกเป็นประเภทผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ

ปี	ผลการลงทะเบียน			รวม
	กลุ่ม	รายเดียว	วิสาหกิจชุมชน	
๒๕๖๓	๕๘	๕๐	๓	๑๑๑
๒๕๖๔	๕๖	๕๘	๖	๑๒๐
๒๕๖๕	๒๐	๑๒	๓	๓๕
รวม	๑๓๔	๑๒๐	๑๒	๒๖๖

ข้อมูลการลงทะเบียน OTOP ระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ มีจำนวน ๒๖๖ กลุ่ม/ราย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ผลิตชุมชน มีสัดส่วนใกล้เคียงกับ ผู้ประกอบการรายเดียว

ตารางที่ ๗ จำนวนผลิตภัณฑ์ลงทะเบียน OTOP ระหว่างปี ๒๕๖๓-๒๕๖๕ แบ่งตามประเภทของผลิตภัณฑ์

ที่	ประเภท	ปี ๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	ผลต่างของผลิตภัณฑ์ ปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๕	ร้อยละ
๑	อาหาร	๕๔๕	๖๔๓	๖๘๒	๓๙	+๖.๐๗
๒	ของใช้/ของประดับตกแต่ง และของที่ระลึก	๕๘๓	๖๒๕	๖๖๗	๔๒	+๖.๓๐
๓	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	๒๘๙	๓๔๖	๓๗๒	๒๖	+๖.๙๙
๔	เครื่องมือ	๗๒	๙๒	๗๓	-๑๙	-๒๐.๖๕
๕	สมุนไพร	๒๐๓	๒๒๕	๘๕	-๑๔๐	-๖๒.๒๒
รวม		๑,๖๙๒	๑,๙๓๑	๑,๘๗๙	-๕๒	-๒.๖๙

ข้อมูลการลงทะเบียน OTOP ระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ ประเภท อาหาร/ของใช้ และของที่ระลึก มีผู้ลงทะเบียนลดลง คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๙

ตารางที่ ๘ ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรรผลิตภัณฑ์ OTOP ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๕ แบ่งตามประเภทของผลิตภัณฑ์

ที่	ประเภท	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรร		
		ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๕
๑	อาหาร	๓๒	๕๒	๘๒
๒	ของใช้/ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก	๘	๕๑	๕๔
๓	ผ้า/เครื่องแต่งกาย	๓๙	๖๑	๗๖
๔	เครื่องมือ	๕๘	๗	๑๔
๕	สมุนไพร	๑๑	๑๗	๑๔
รวม		๑๔๘	๑๘๘	๒๔๐

ข้อมูลการดำเนินงานคัดสรรผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP Product Champion : OPC) ระหว่างปี ๒๕๕๙, ปี ๒๕๖๒ และ ๒๕๖๕ (การคัดสรร ๒ ปี ต่อ ๑ ครั้ง โดย ปี ๒๕๖๔ ไม่มีการคัดสรร) มีผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่ได้รับการคัดสรรฯ ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทอาหาร และผ้า/เครื่องแต่งกาย และในปี ๒๕๖๕ มีผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ได้นำผลิตภัณฑ์ชุมชนมาลงทะเบียนคัดสรรฯ เพิ่มขึ้น ๕๒ ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๐

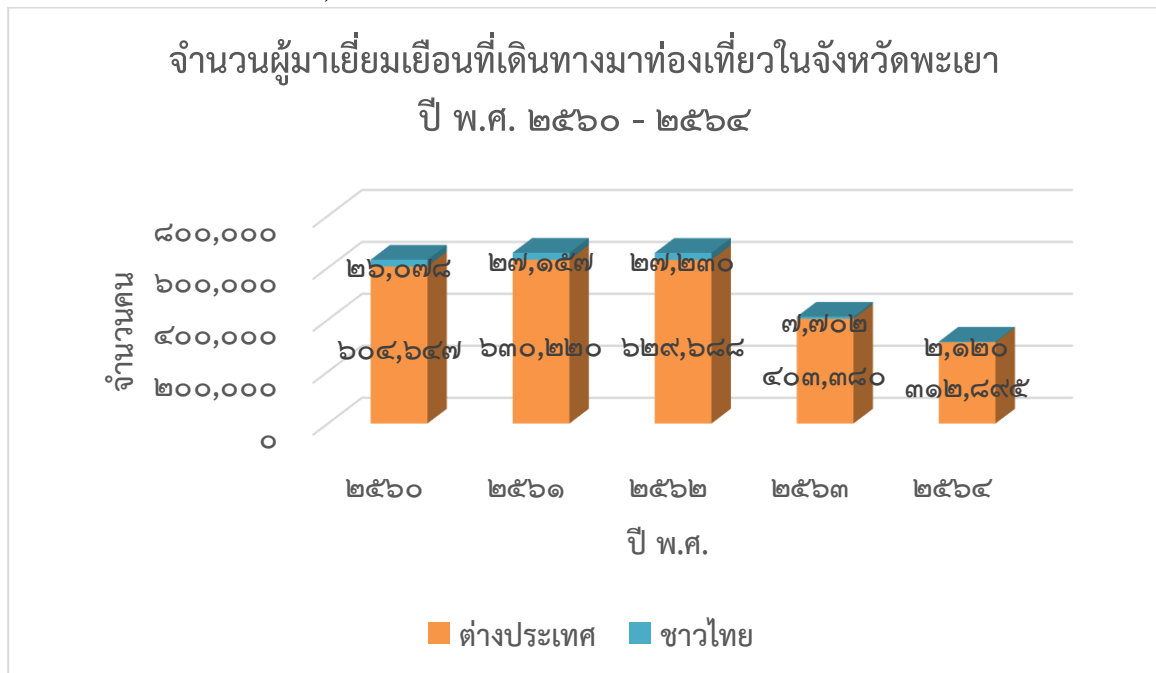
ตารางที่ ๙ ข้อมูลรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดพะเยา ระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

ที่	ประเภทผลิตภัณฑ์	มูลค่าการจำหน่าย		
		ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕
๑	อาหาร	๑,๒๕๕,๓๓๔,๙๐๑	๑,๒๗๙,๗๙๑,๙๓๐	๑,๐๗๓,๖๓๐,๒๔๘
๒	ของใช้/ของประดับตกแต่งและของที่ ระลึก	๒๕๓,๔๒๕,๗๘๕	๖๒๔,๗๒๑,๐๐๐	๔๕๕,๕๐๕,๙๕๑
๓	ผ้า/เครื่องแต่งกาย	๑๕๒,๔๘๔,๐๐๔	๑๔๖,๕๓๐,๘๐๑	๑๒๒,๘๗๕,๖๔๕
๔	เครื่องมือ	๔๑,๔๖๕,๖๑๐	๔๖,๔๖๒,๐๐๕	๓๒,๒๘๐,๔๗๔
๕	สมุนไพร	๕๒,๙๖๕,๑๔๐	๔๒,๑๔๒,๐๐๐	๒๖,๘๔๕,๘๑๐
รวม		๑,๗๕๕,๖๗๕,๔๔๐	๒,๑๓๙,๖๔๗,๗๓๖	๑,๗๑๑,๑๓๘,๑๒๘

ที่มา สำนักงานพัฒนาชุมชน , สิงหาคม ๒๕๖๕

ข้อมูลการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และประเพณี

ข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดพะเยา มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นแทบจะทุกปี แต่ในปี ๒๕๖๓ เป็นต้นมา จำนวนผู้เยี่ยมเยือนลดลงเป็นอย่างมาก เนื่องจากนโยบายปิดประเทศ และห้ามเดินทางข้ามจังหวัดบางจังหวัด ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทำให้ในปี ๒๕๖๔ มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน ๓๑๕,๐๑๕ คน ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๒๓.๓๗ โดยเป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำนวน ๓๑๒,๘๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๓๓ และผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ จำนวน ๒,๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๗ และส่งผลให้มีรายได้จากการท่องเที่ยว ในปี ๒๕๖๔ จำนวน ๕๔๙.๖๕ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๓๓.๗๒ โดยในปี ๒๕๖๒ ผู้เยี่ยมเยือนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเฉลี่ยเท่ากับ ๒,๗๑๑ บาท แต่เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างผู้เยี่ยมเยือน ชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ พบว่า ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน เท่ากับ ๑,๓๖๒ บาท สูงกว่า ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน เท่ากับ ๑,๓๔๙ บาท

รูปที่ ๑๑ ภาพแผนภูมิจำนวนผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สิงหาคม ๒๕๖๕

จังหวัดพะเยามีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางธรรมชาติ โบราณสถานและประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมประเพณี โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญดังนี้

๑. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น กว๊านพะเยา วนอุทยานภูลังกา อุทยานภูนาง (น้ำตกธารสวรรค์และชมนกยูง) อุทยานแห่งชาติภูซาง (น้ำตกฮุ้น) ผาเทวดา วนอุทยานไดโนเสาร์แก่งหลวง อุทยานแห่งชาติดอยหลวง เป็นต้น

๒. แหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เช่น หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ พระธาตุจอมทอง พระตำหนักกว๊านพะเยา พิพิธภัณฑ์เวียงพาง (วัดลี) วัดอนาลโยทิพยาราม อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง โบราณสถานเวียงลอ แหล่งโบราณสถานบ้านร่องไฮ กลุ่มวัดไถลื้อ เช่น วัดพระธาตุสบแวน วัดห้วยวน วัดแสนเมืองมา วัดท่าฟ้าใต้ กลุ่มวัดไทยใหญ่ เช่น วัดนันทาราม และกลุ่มวัดพื้นเมืองล้านนา เช่น วัดพระเจ้านั่งดิน

๓. กิจกรรมการท่องเที่ยวทางเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณีของจังหวัดพะเยา เช่น งานประเพณีี่เป็งลอยโคมที่กว๊านพะเยา เทศกาลดอกไม้สวยพูลงาม

ที่กว๊านพะเยา งานตักบาตรสองแผ่นดินไทย-สปป.ลาว งานบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง งานปีใหม่เมืองกว๊านพะเยา งานปีใหม่เมืองไถลื้อ เทศกาลลันจี่ ไหว้สาปู่จาพระเจ้าตนหลวง (ประเพณีแปดเป็ง) งานมหกรรม OTOP งานสืบสานตำนานไถลื้อ เวียนเทียนทางน้ำกลางกว๊านพะเยา เป็นต้น

ตารางที่ ๑๐ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นจุดเด่นของจังหวัดพะเยา

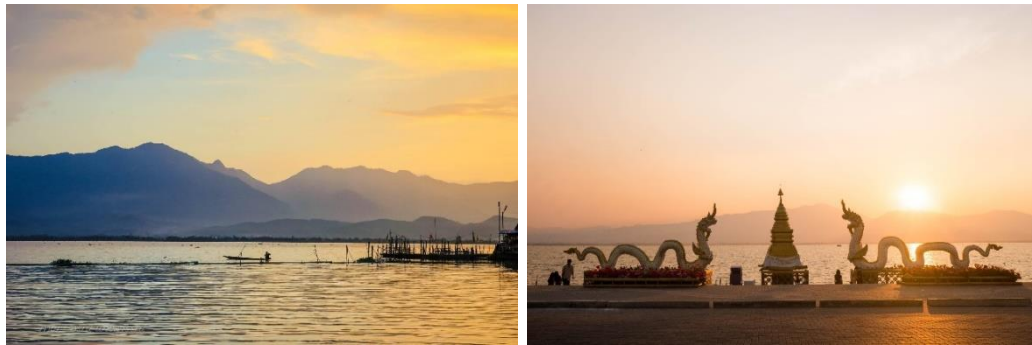
เดือน	กิจกรรม	สถานที่
มกราคม	- ตักบาตรสองแผ่นดิน ภูเขา- ไชยะบุลี - ม่อนทานตะวันบาน - พิชิตดอยหมอก	- ด่านชายแดนบ้านฮวก อ.ภูเขา - ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้ - อุทยานแห่งชาติดอยหลวง
กุมภาพันธ์	- งานเวียนเทียนทางน้ำกลางกว๊านพะเยา - วันดอกคำใต้งาม - สืบสานตำนานไถลื้อ	- กว๊านพะเยา ถนนชายกว๊าน อ.เมืองฯ - อ.ดอกคำใต้ - ลานวัฒนธรรมไถลื้อ วัดพระธาตุสบแวน
มีนาคม	- งานประเพณีบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง - งานไหว้สาปู่จาพญาลอ	- ลานอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง อ.เมืองพะเยา - โบราณสถานเวียงลอ อ.จุน
เมษายน	- งานประเพณีปีใหม่เมืองพะเยา (สงกรานต์ที่กว๊านพะเยา) - สืบสานสงกรานต์ไถลื้อ	- ถนนชายกว๊าน อ.เมืองพะเยา - อ.เชียงคำ
พฤษภาคม	- งานไหว้สาปู่จาพระเจ้าตนหลวง (งานแปดเป็ง) - งานเทศกาลลันจี่ของดีจังหวัดพะเยา - งานเวียนเทียนทางน้ำกลางกว๊านพะเยา	- วัดศรีโคมคำ อ.เมืองพะเยา - ข้างสถานีขนส่งจังหวัดพะเยา อ.เมืองพะเยา - กว๊านพะเยา ถนนชายกว๊าน อ.เมืองฯ
มิถุนายน	- ประเพณีเลี้ยงผีหนองเล็งทราย	- หนองเล็งทราย อ.แม่ใจ
กรกฎาคม	- งานเวียนเทียนทางน้ำกลางกว๊านพะเยา	- กว๊านพะเยา ถนนชายกว๊าน อ.เมืองฯ
สิงหาคม	- แอ่วภู ดูนกยูง- อุทยานแห่งชาติภูนาง - แชน้ำตักอุ่น กรุ่นไอดิน- อุทยานแห่งชาติภูเขา	- อุทยานแห่งชาติภูนาง - อุทยานแห่งชาติภูซาง
กันยายน	- เทียวป่าหน้าฝน ไร้วัวหน้าผาเทวดาสูงที่สุดในประเทศ	- ผาเทวดา อำเภอดอกคำใต้
ตุลาคม	- พิชิตภูลังกา ชมทุ่งดอกโครงเครง	- โครงการหลวงปิงคำ อำเภอปง
พฤศจิกายน	- งานประเพณียี่เป็งลอยโคมที่กว๊านพะเยา	- ถนนชายกว๊าน อ.เมืองพะเยา
ธันวาคม	- งานกาชาดและงานฤดูหนาว - เทศกาลดอกไม้สวย พลุงามที่กว๊านพะเยา - งานสืบสานประเพณี ปีใหม่ม้ง	- ข้างสถานีขนส่งจังหวัดพะเยา - กว๊านพะเยา - อ.เชียงคำ

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา

รูปที่ ๑๒ ภาพบรรยากาศ วัดศรีโคมคำ

วัดศรีโคมคำ ตั้งอยู่ริมกว๊านพะเยา อ.เมือง จ.พะเยา เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองพะเยา เป็นที่ประดิษฐานพระเจ้าตนหลวง พระพุทธรูปใหญ่ที่สุด และเก่าแก่ที่สุดในแผ่นดินล้านนา “พระเจ้าตนหลวง” สำหรับพระเจ้าตนหลวงองค์นี้เป็นพระพุทธรูปสำริดปางมารวิชัยหน้าตักกว้าง ๑๔×๑๖ เมตร ปัจจุบันประดิษฐานเป็นพระประธานในวิหารหลวง สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นราวปีพ.ศ. ๒๐๓๔ ในสมัยพระยาเมืองยี่ครองเมืองพะเยา ชาวพะเยาถือเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง โดยทุกเดือนหกของทุกปีจะมีงานนมัสการพระเจ้าตนหลวง

รูปที่ ๑๓ ภาพบรรยากาศ กว๊านพะเยา

กว๊านพะเยา เป็นแหล่งน้ำที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่สามของประเทศไทย รองจากหนองหาน จังหวัดสกลนคร และบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์และถือเป็นแหล่งน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๘๓๑ ไร่ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลากว่า ๕๐ ชนิด เช่น ปลาทราย ปลาสวาย ปลาเทโพ ปลาจีน ปลาไน และปลานิล อันลือชื่อของจังหวัดพะเยา ทศนียภาพโดยรอบกว๊านพะเยามีความร่มรื่น

รูปที่ ๑๔ ภาพบรรยากาศวัดติโลกอาราม

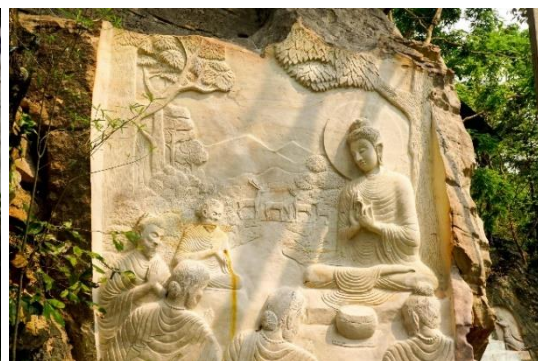
วัดติโลกอาราม วัดเก่าแก่กลางกว๊านพะเยาที่มีอายุราว ๕๐๐ กว่าปี เป็นศาสนสถานเก่าแก่ที่มีมาก่อนกว๊านพะเยา ซึ่งจมอยู่ใต้กว๊านพะเยายาวนานกว่า ๖๘ ปี ปัจจุบันตัววัดยังจมอยู่ใต้กว๊านพะเยามีเพียงยอดเจดีย์ที่ก่อด้วยอิฐดินเผา เท่านั้นที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ มีการค้นพบพระพุทธรูปใต้กว๊านพะเยา เป็นพระพุทธรูปหินทราย ปางมารวิชัย ศิลปะสกุลช่างพะเยา หน้าตักกว้าง ๑๐๕ เซนติเมตร ชาวบ้านได้อัญเชิญ

พระพุทธรูปขึ้นมาจากน้ำ จากนั้นทางจังหวัดพะเยาได้เชิญไปประดิษฐานไว้ที่วัดศรีโหมงค์คำ จนในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีการอัญเชิญพระพุทธรูปหินทรายจากวัดศรีโหมงค์คำมาประดิษฐานไว้บนฐานบุษบกบริเวณลาน ซึ่งสร้างขึ้นมานี้ที่วัดติโลกอารามและมีการค้นพบแผ่นหินทราย ซึ่งเป็นจารึกวัดติโลกอาราม ด้วยอักษรฝักขาม บอกเล่าประวัติของวัดไว้อย่างชัดเจนโดยข้อความบนแผ่นหินทรายระบุว่า วัดนี้ถูกสร้างขึ้นในรัชสมัยของพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์แห่งอาณาจักรล้านนา สร้างขึ้นระหว่างปี พ.ศ. ๒๐๑๙ - ๒๐๒๙ ใช้เวลาในการสร้างกว่า ๑๐ ปี หลังจากได้มีการอัญเชิญพระพุทธรูป (หลวงพ่อดิลก) มาประดิษฐาน ณ วัดติโลกอารามกลางกว๊านพะเยา ในวันเพ็ญเดือน ๓ เดือน ๖ เดือน ๘ ซึ่งตรงกับ มาฆบูชา วิสาขบูชา และอาสาฬหบูชา จะมีประเพณีเวียนเทียนกลางน้ำในยามใกล้ค่ำ ชาวบ้านต่างพากันนำดอกไม้ธูปเทียน ล่องเรือไปเวียนเทียนบูชาองค์หลวงพ่อดิลกกลางน้ำ ๓ รอบ นับเป็นประเพณีหนึ่งเดียวในโลกที่ไม่เหมือนใคร

รูปที่ ๑๕ ภาพบรรยากาศ วัดอนาลโยทิพยาราม

วัดอนาลโยทิพยาราม ถูกสร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยมีพระธรรมวิสุทธิญาณ (หลวงพ่ไพบูลย์ สุขมโน) เป็นผู้บุกเบิก จากข้อมูลได้ความว่า ก่อนที่หลวงพ่ไพบูลย์ จะมาสร้างวัดนี้ท่านได้นิมิตเห็นคน รูปร่างสูงใหญ่ มาบอกว่า "หากท่านจะมาสร้างวัดที่นี่ ก็สามารทำได้ แต่ขอให้ตั้งชื่อวัด ให้เป็นชื่อหลวงปู่ขาว อนาลโย" ซึ่งหลวงพ่ไพบูลย์ ก็ได้ทำตามคนในนิมิตโดยมิได้มีข้อขัดข้องประการใด วัดแห่งนี้มีจุดสักการะหลายจุด เช่น ศาลเจ้าแม่กวนอิม ศาลลูกแก้วมังกร แท่นหิน ๑๒ ราศี วิหารพระพิฆเนศ วิหารพระพุทธรูปปางห้ามญาติ อารามหลวงปู่ขาว สระน้ำพระอุปคุต วิหาร ชัยใจ จิตติพลังศรี รอยพระพุทธรูปบาทจำลอง วิหารพระหมื่นปี พระพุทธรูปปางนาคปรก พระทองคำ วิหารจตุรมุข วิหารเจ้าแม่กวนอิมหยกขาว อุทยานปฐมุตศนา เจดีย์พุทธคยา วิหารพระเจ้าทันใจ วิหารพระสังกัจจายน์ และพระพุทธรูปปางประจำพระชนมวาร

รูปที่ ๑๖ ภาพบรรยากาศ วัดห้วยผาเกี้ยง (สำนักวิปัสสนาธรรมนิมิต)

วัดห้วยผาเกี้ยง (สำนักวิปัสสนาธรรมนิมิต) ผาหินแกะสลัก วัดห้วยผาเกี้ยง จังหวัดพะเยาเป็นศิลปะการแกะสลักพระพุทธรูปที่หน้าผา เป็นหน้าผาหินทราย ถือได้ว่าเป็นประติมากรรมแกะสลักภูเขาหินทรายที่สวยงามมาก โดยทางวัดได้แกะสลักเข้าไปในหน้าผา มีทั้งพระพุทธรูปปางมารวิชัย ปางกัมมโกตไสยาสน์ แกะสลักเป็นรูปนูนสูงบนหน้าผาที่สูงประมาณ ๕ เมตร ยาว ๑๒ เมตร หันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก และหันพระเศียรไปทางทิศเหนือ และพระพุทธรูปปางต่าง ๆ อีกมากมาย อยู่ท่ามกลางความเป็นธรรมชาติของป่าไม้ที่ปกคลุมทั่วบริเวณวัด

รูปที่ ๑๗ ภาพบรรยากาศ อุทยานแม่ปืม

อุทยานแห่งชาติแม่ปืม ในอำเภอแม่ใจ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๕๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒๒๒,๕๐๐ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๒ จังหวัดคือ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยา เป็นสถานที่เที่ยวที่สามารถนั่งปิกนิกชมวิวริมทะเลสาบกับครอบครัว หรือจะตั้งแคมป์ไปกับเพื่อนฝูง เพลิดเพลินกับกิจกรรมตกปลาและพายเรืออย่างสนุกสนาน เข้ายังมีทะเลหมอกสวยงาม ส่วนยามเย็นก็มีวิวพระอาทิตย์อสดงกลางผิวน้ำทะเลสาบงดงามไม่น้อย

รูปที่ ๑๘ ภาพบรรยากาศ อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง

อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง อยู่ในอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา เป็นอุทยานที่อุดมสมบูรณ์และเต็มไปด้วยสถานที่ที่น่าสนใจหลายแห่ง หนึ่งในนั้นคือ 'น้ำตกธารสวรรค์' น้ำตกสี่เหลี่ยมรดที่อยู่ที่ท่ามกลางพรรณไม้นานาในป่าดิบแล้ง โดยรอบมีความร่มรื่นมากๆ มีน้ำตลอดทั้งปี นอกจากน้ำตกยังมี 'ต้นสมพงยักษ์' ต้นไม้ใหญ่ลักษณะแปลกตา อายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี ซึ่งต้นสมพงของที่นี่นั้นเกิดจากต้นสมพง ๒ ต้นเติบโตมาชนกันแล้วรวมกันเป็นต้นเดียวพุ่งยอดขึ้นไปบนฟ้า ในส่วนของรากขนาดใหญ่จึงโค้งสูงจนสามารถเดินลอดผ่านได้

รูปที่ ๑๙ ภาพบรรยากาศ วนอุทยานภูลังกา ดอยภูลังกา

วนอุทยานภูลังกา ดอยภูลังกา ภาษาชาวเขาเผ่าเมี่ยน เรียกว่า "พินจาเบาะ" หมายความว่า "ภูเทวดา" เป็นยอดดอยที่สวยงามมีความสูงเป็นยอดดอยที่สวยงามมีความสูง ๑,๗๒๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง สูงที่สุดในเทือกเขาสันปันน้ำ ไทย-ลาว ด้านทิศเหนือมีพื้นที่ประมาณ ๗,๘๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลผาช้างน้อย อ.ปง จ.พะเยา สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นป่าดิบเขาเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำยม มีต้นไม้ขนาดใหญ่จำนวนมากชมทะเลหมอกดวงอาทิตย์ขึ้นลง และดอกไม้ป่าสวยงาม โดยเฉพาะในช่วงปลายฝนต้นหนาวมีถ้ำหลบภัย ของ ผกก.ในอดีต มีน้ำตกสวยงาม

รูปที่ ๒๐ ภาพบรรยากาศ วัดพระนั่งดิน

วัดพระนั่งดิน อัครจรรยาอันซีนไทยแลนด์ ตั้งอยู่ ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เป็นวัดที่องค์พระประธานของวัดไม่มีฐานรองรับเหมือนกับพระประธานองค์อื่นๆ เคยมีราษฎรสร้างฐานรองรับ เพื่ออัญเชิญพระประธานขึ้นประดิษฐานบนฐานรองรับ แต่ปรากฏว่าพยายามยกเท่าไรก็ยกไม่ขึ้น จึงเรียกสืบทอดกันมาว่า พระนั่งดิน นอกจากนี้ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าขานสืบกันมาว่า เคยมีชาวบ้าน ได้พากันสร้างฐานซุกซีแล้วได้อัญเชิญพระเจ้านั่งดินขึ้นประทับ แต่ได้เกิดเหตุอัศจรรย์ฟ้าได้ผ่าลงมาที่กลางพระวิหารถึง ๓ ครา พุทธบริษัททั้งหลายจึงอาราธนาพระเจ้านั่งดินมาประดิษฐานบนพื้นดินดังเดิมตราบนานทุกวันนี้

รูปที่ ๒๑ ภาพบรรยากาศ วัดนันทาราม

วัดนันทาราม ตั้งอยู่ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เป็นวัดที่อนุรักษ์วิหารศิลปะแบบไทยใหญ่ ตัววิหารสร้างด้วยไม้สักทั้งหลักตักแต่งลวดลาย ฉลุไม้อย่างสวยงาม ตามส่วนประกอบต่าง ๆ เช่น หน้าบัน หน้าต่าง ระเบียง ทั้งลวดลายแกะสลัก หลังคาซ้อนชั้นมุงแป้นเกล็ดหรือกระเบื้องไม้ที่ลดหลั่นลงตัว ส่วนภายในวิหารดูขรึมขลัง เปี่ยมไปด้วยพลังแห่งศรัทธา มีเจดีย์แบบไทยใหญ่ สิ่งน่าสนใจอีกอย่างหนึ่งในวิหารก็คือ “ธรรมาสน์” สีทองเหลืองอร่ามฉลุลวดลายอ่อนช้อยสวยงาม ที่ทำจำลองมาจากราชบัลลังก์ ของพม่าตั้งโดดเด่นอยู่ส่วนถ้าแหงนหน้ามองเพดานก็จะพบกับลวดลายประดับกระจกสีที่งดงามวิจิตร ซึ่งทั้งพระพุทธรูปและศิลปกรรมต่างๆที่วัดนันทารามนั้นถือว่าทรงคุณค่าและน่าประทับใจแก่การไปเที่ยวชมเป็นอย่างยิ่ง

รูปที่ ๒๒ ภาพบรรยากาศ อุทยานแห่งชาติภูซาง

อุทยานแห่งชาติภูซาง อยู่ในเขตอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า มีสิ่งที่โดดเด่น คือ น้ำตกอุ้นภูซาง เป็นน้ำตกชั้นเดียว ซึ่งตกลงสู่แอ่งน้ำเบื้องล่างสูงประมาณ ๒๕ เมตร น้ำตกภูซาง เป็นน้ำตกที่มีความพิเศษกว่าน้ำตกทั่วไป คือน้ำจะอุ่น มีอุณหภูมิประมาณ ๓๕ องศาเซลเซียส น้ำตกภูซาง เป็นน้ำที่ไหลมาจากเทือกเขาตอยผาหม่น ไหลลงมาจากหน้าผาหินปูน ๒๕ เมตร และน้ำตกจะมีน้ำใส อมเขียว สะอาด บริเวณน้ำตกมีแอ่งน้ำให้เล่น สามารถนอนแช่น้ำได้

ข้อมูลการปกครองและประชากร

เขตการปกครอง

จังหวัดพะเยาประกอบด้วยอำเภอ ๙ อำเภอ คือ อ.เมืองพะเยา อ.แม่ใจ อ.เชียงคำ อ.ดอกคำใต้ อ.ปง อ.จุน อ.เชียงม่วน อ.ภูซาง และ อ.ภูพานยาว แบ่งเป็น ๖๘ ตำบล ๗๘๐ หมู่บ้าน/๓๙ ชุมชน (อยู่ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน ๑๓ ชุมชน และเทศบาลเมืองดอกคำใต้ ๒๖ ชุมชน) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดพะเยาประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๓๓ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๓๖ แห่ง

ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงเขตการปกครองและรูปแบบการปกครองของจังหวัดพะเยา

ที่	อำเภอ	เขตการปกครอง		รูปแบบการปกครอง(องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)			
		ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
๑	อำเภอเมืองพะเยา	๑๕	๑๗๒	๑	๑	๙	๔
๒	อำเภอดอกคำใต้	๑๒	๙๙	-	๑	๓	๗
๓	อำเภอจุน	๗	๘๖	-	-	๕	๒
๔	อำเภอเชียงคำ	๑๐	๑๓๕	-	-	๔	๗
๕	อำเภอเชียงม่วน	๓	๓๔	-	-	๑	๒
๖	อำเภอปง	๗	๘๘	-	-	๓	๖
๗	อำเภอแม่ใจ	๖	๖๖	-	-	๖	๑
๘	อำเภอภูซาง	๕	๕๙	-	-	๑	๔
๙	อำเภอภูพานยาว	๓	๔๑	-	-	๑	๓
รวม		๖๘	๗๘๐	๑	๒	๓๓	๓๖

ประชากร

จังหวัดพะเยามีประชากรทั้งหมด ๔๖๔,๕๐๕ คน เป็นเพศชาย ๒๒๕,๙๔๓ คน และเพศหญิง ๒๓๘,๕๖๒ คน มีจำนวนครัวเรือน ๑๙๗,๕๙๓,๒๕๐ ครัวเรือน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ยประมาณ ๗๓.๓๒ คน/ตร.กม. โดยพื้นที่ที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองพะเยา ส่วนพื้นที่ที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา มีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ตามบริเวณพื้นที่สูง ได้แก่ ขนเผ่าม้ง เมี่ยน ลีซู ลัวะ และอื่นๆ (ชาวไทยที่อาศัยอยู่พื้นที่สูง) รวม ๖๑ หมู่บ้าน โดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ เช่น ปง เชียงคำ ภูซาง เชียงม่วน และดอกคำใต้ มีจำนวนประชากรบนพื้นที่สูงจังหวัดพะเยา จำนวน ๓๒,๖๕๙ คน ๗,๒๙๓ ครัวเรือน

ตารางที่ ๑๒ จำนวนประชากร จังหวัดพะเยา จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
๐ - ๑๗ ปี	๓๗,๖๐๔	๓๕,๓๒๖	๗๒,๙๓๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๒๑,๗๓๔	๒๑,๓๖๗	๔๓,๑๐๑
๒๖ - ๕๙ ปี	๑๑๕,๙๐๗	๑๒๒,๗๗๗	๒๓๘,๖๘๔
๖๐ - ๑๐๐ ปี	๕๐,๖๗๑	๕๙,๐๕๕	๑๐๙,๗๒๖
๑๐๑ ขึ้นไป	๒๗	๓๗	๖๔
รวม	๒๒๕,๙๔๓	๒๓๘,๕๖๒	๔๖๔,๕๐๕

ศาสนาและวัฒนธรรม

จังหวัดพะเยา มีสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งสิ้น ๔๙๘ แห่ง ประกอบด้วยวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน ๔๗๘ แห่ง โบสถ์คริสต์ จำนวน ๑๙ แห่ง และมีฮับจำนวน ๑ แห่ง โดยอำเภอเมืองพะเยา มีจำนวนสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นอันดับ ๑ และน้อยที่สุด คือ อำเภอเชียงม่วน

ตารางที่ ๑๓ การนับถือศาสนาของประชาชนจังหวัดพะเยาแยก ตามศาสนา

ศาสนา	จำนวนประชากร (คน)		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
พุทธ	๑๔๘,๖๗๗	๑๕๕,๘๓๙	๓๐๔,๕๑๖	๙๘.๙๗
คริสต์	๑,๔๕๒	๑,๕๑๔	๒,๙๖๖	๐.๙๖
อิสลาม	๓๖	๒๓	๕๙	๐.๐๒
ซิกข์	๑	๓	๔	๐.๐๐
อื่นๆ	๕๘	๗๔	๑๓๒	๐.๐๔
รวมทั้งสิ้น	๑๕๐,๒๒๔	๑๕๗,๔๕๓	๓๐๗,๖๗๗	๑๐๐

ประชากรจังหวัดพะเยาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๓๐๔,๕๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๙๗ รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ จำนวน ๒,๙๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๖ อื่น ๆ จำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๔ ศาสนาอิสลาม จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒ และศาสนาซิกข์ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐ ตามลำดับ

ดังนั้น ทางด้านสังคม วัฒนธรรม ศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรเพิ่มมูลค่าโดยการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ร่วมสืบสาน อนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม และจัดกระบวนการท่องเที่ยวแบบครบวงจร โดยการจัดระบบบริหารจัดการ รวมถึงมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากในอนาคต และมีมาตรการในการลดปัญหาสังคมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสงบสุขต่อไป

รูปที่ ๒๓ ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทลื้อเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดพะเยามีป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๑๕ ป่า (ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง) มีเนื้อที่ ๒,๕๔๕,๕๓๗.๕๐ ไร่ (โดยมีป่าสงวนแห่งชาติที่มีพื้นที่ที่คาบเกี่ยวกับจังหวัดเชียงราย จำนวน ๓ ป่า) -ป่าสงวนแห่งชาติ(ตามท้ายกฎกระทรวง) ๒,๘๓๗,๕๖๑.๓๒ ไร่

ตารางที่ ๑๔ ตารางแสดงรายชื่ออุทยานแห่งชาติ, วนอุทยาน, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า, เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จังหวัดพะเยา

ที่	รายชื่ออุทยาน /วนอุทยานแห่งชาติ	ครอบคลุมพื้นที่	เนื้อที่ (ไร่)	เฉพาะ ในพะเยา (ไร่)
๑	อุทยานแห่งชาติดอยหลวง	-ป่าแม่ลาวฝั่งขวา ป่าแม่สาน ป่าแม่ใจ -ป่าแม่ต้าและป่าแม่นาเรือ ท้องที่อำเภอแม่ใจ และ อำเภอเมืองพะเยา	๑๒๕,๕๒๕	๑๒๕,๕๒๕
๒	อุทยานแห่งชาติภูซาง	ป่าน้ำเปือย ป่าน้ำหย่วนและป่าน้ำลาว ท้องที่อำเภอเชียงคำ และอำเภอภูซาง	๑๗๘,๐๕๐	๑๔๔,๑๔๙.๖๒
๓	อุทยานแห่งชาติแม่ปืม	-ป่าแม่ปืมและป่าดงประดู่ -ป่าแม่ปืมและป่าแม่พุง -ป่าแม่ฮ้องป้อ ป่าห้วยแก้วและป่าแม่อิงฝิ่งซ้าย ท้องที่อำเภอแม่ใจ ,อำเภอเมืองพะเยาและอำเภอภู กามยาว	๒๑๙,๒๖๖	๗๗,๔๑๒๕.๕๐
๔	อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง	-ป่าแม่ยม,ป่าแม่ต้า -ป่าแม่ร่องซุย ท้องที่อำเภอปง อำเภอเชียงม่วน และอำเภอดอกคำใต้	๕๓๘,๑๒๕	
๕	วนอุทยานร่องคำหลวง	-ป่าแม่ต้าและป่าแม่นาเรือ ท้องที่ต.แม่นาเรือ อำเภอเมืองพะเยา	๓,๐๐๐	
๖	วนอุทยานน้ำตกน้ำมิน	ป่าน้ำเปือย ป่าน้ำหย่วนและป่าน้ำลาว ท้องที่ตำบลแม่ลาว อำเภอเชียงคำ	๓,๘๗๐	
๗	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอย ผาช้าง	-ป่าแม่ยม ท้องที่อำเภอปง อำเภอเชียงม่วน	๓๖๕,๙๒๖	
๘	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เวียงลอ	-ป่าแม่จุน -ป่าแม่ยม -ป่าห้วยดอกเข็มและป่าแม่อิงฝิ่งขวา ท้องที่อำเภอ จุน อำเภอเชียงคำ	๒๓๑,๘๗๕	
๙	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทับ พญาลอ	อำเภอจุน อำเภอเชียงคำ	๙,๐๐๐	

ทรัพยากรสัตว์ป่า

สำหรับสัตว์ป่าที่พบในพื้นที่ มีความหลากหลายตามลักษณะภูมิอากาศและภูมิประเทศ โดยส่วนใหญ่ที่พบเป็นสัตว์ในกลุ่มเลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็ก ได้แก่ กระเจง ค่าง ชะนี กระต่าย แมวป่า เม่น ชะมด กระรอก หมาใน เต่าปูลู อีเห็น อ้น กระแต กระเล็นปลายขนหูลิ้น และกระรอก ส่วนสัตว์กลุ่มเลี้ยงลูกขนาดใหญ่บางส่วนลดจำนวนลงจากการถูกล่า ซึ่งที่ยังพบอยู่ ได้แก่ เสือปลา หมีควาย เก้ง เลียงผา กวางป่า ลิง และหมูป่า นอกจากนี้เป็นนกกว่า ๔๐ ชนิด เช่น นกเขาเขียว นกเขาเขียวก้านทองท้อง สีส้ม นกเป็ดน้ำธรรมดา นกหัวขวานใหญ่สีเทา นกปรอดเหลืองหัวจุก และเหยี่ยวดง

ทรัพยากรธรณี

ทรัพยากรธรณีที่สำคัญในจังหวัด ที่สามารถนำมาผลิตในเชิงพาณิชย์ ได้แก่ ถ่านหิน หินอุตสาหกรรม และแบไรต์ ตามลำดับ โดยมีผู้ยื่นขอประทานบัตรเหมืองแร่ในพื้นที่ จำนวน ๑๘ ราย โดยส่วนใหญ่เป็นการยื่นก่อสร้างการเปิดเหมืองถ่านหิน ๑๑ ราย เหมืองหินอุตสาหกรรม ๖ ราย และเหมืองแบไรต์ ๑ ราย และมีจำนวนโรงงานไม่ บดและย่อยหิน ที่ขอขึ้นทะเบียนโรงงานทั้งสิ้น ๓ แห่ง หินใหญ่ / ๘๒๐,๐๐๐ ตัน

ตารางที่ ๑๕ แหล่งหินอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดพะเยา

จังหวัด	จำนวนแหล่งหิน	พื้นที่ (ไร่)	ปริมาณสำรอง(ล้านเมตริกตัน)
พะเยา	๑	๑,๐๐๐	๒๖.๑๗
ร้อยละของภาคเหนือ	๐.๗๐	-	-

สำหรับอุตสาหกรรมเหมืองถ่านหินในพื้นที่ จากการสำรวจ พบว่า จังหวัดพะเยามีแหล่งถ่านหินที่ได้รับการพัฒนา ๑ แห่ง อยู่ในบริเวณพื้นที่แอ่งเชียงม่วน มีปริมาณถ่านหินสำรอง ๖๒.๔๗ ล้านตัน โดยเป็นถ่านหินประเภท Lignite/Subbituminous ทั้งนี้ ปริมาณถ่านหินในพื้นที่จังหวัดพะเยาดังกล่าว ถือเป็นร้อยละ ๓๗.๕๒ ของปริมาณถ่านหินสำรองมีความสำคัญอย่างยิ่งเมื่อมีการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้าในอนาคต

นอกจากนี้ จังหวัดพะเยายังเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญมีการค้นพบฟอสซิลบรรพบุรุษอูรังอุตัง บริเวณเหมืองถ่านหินเชียงม่วน อำเภอเชียงม่วน ซึ่งเป็นการค้นพบเป็นครั้งแรกของโลกที่เป็นหลักฐานของฟอสซิลเอพขนาดใหญ่ที่สมบูรณ์ในบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีอายุราว ๑๓.๕-๑๐ ล้านปี หรือปลายยุคไมโอซีนตอนกลางเป็นพื้นจำนวน ๑๘ ซี่ และสามารถจำแนกออกได้ว่าเป็นเพศผู้ และเพศเมียของสัตว์ชนิดเดียวกัน โดยให้ชื่อว่า “ลูแฟง พิเธคัส เชียงม่วนเอนซิส” (Lufengpithecuschiangmuanensis) หมายถึง “ลิงจากลูแฟงที่เชียงม่วน” ทำให้เชื่อได้ว่าในบริเวณดังกล่าวอาจเป็นศูนย์กลางการกำเนิดและวิวัฒนาการของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหรือไพรเมตชั้นสูงที่พัฒนาการมาเป็นสายพันธุ์มนุษย์ และมีศักยภาพสูงในการค้นพบฟอสซิลชนิดใหม่ๆ เนื่องจากมีแอ่งสะสมตัวของตะกอนยุคต่างๆ จำนวนมากและในวนอุทยานไดโนเสาร์แก่งหลวงบริเวณดอยแก่งหลวง-ดอยก๊วกัมพบกระดูกซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์มีทั้งสภาพสมบูรณ์และแตกหักกลายเป็นหินฝังตัวในหินทรายแป้งสีแดง ประกอบด้วยกระดูกส่วนหาง กระดูกซี่โครง กระดูกสะโพกและกระดูกขาของไดโนเสาร์กินพืชพันธุ์ซอโรพอด (Sauropod) ขนาดใหญ่ คอยาว หางยาว เดินสี่ขา ขนาดไดโนเสาร์ยาวประมาณ ๑๕ เมตร ซึ่งพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเรียนรู้ทางซากดึกดำบรรพ์

คุณภาพอากาศ

จังหวัดพะเยาเป็นหนึ่งในจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่ประสบปัญหาภาวะหมอกควันปกคลุม ทุกปี ซึ่งจังหวัดพะเยาจะประสบปัญหารุนแรงในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน จากปัญหามลพิษทางอากาศจากภาวะหมอกควันที่เกิดขึ้นในระยะเวลาดังกล่าวข้างต้นเป็นที่ทราบกันดีว่า ไม่ใช่เกิดขึ้นเฉพาะในพื้นที่จังหวัดลำปาง แพร่ และพะเยาเท่านั้นแต่ปัญหามลพิษทางอากาศนี้ครอบคลุมในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ และ น่าน โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่ป่า พื้นที่เกษตร พื้นที่ขางทางและพื้นที่โล่งต่าง ๆ ทำให้เกิดหมอกควัน

กระจายตัวปกคลุมทั่วไปในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดสภาวะโลกร้อน สุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจการท่องเที่ยวรวมทั้งบังคับทัศนวิสัยการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศ

สาเหตุหลักของปัญหาเกิดจาก

๑) ลักษณะภูมิประเทศและสภาพอุตุนิยมวิทยาของภาคเหนือเป็นแอ่งกระทะล้อมรอบด้วยภูเขาสูง และในช่วงหน้าแล้งอากาศแห้งความกดอากาศสูงทำให้อากาศปิดหมอกควันไม่ฟุ้งกระจาย

๒) กิจกรรมในพื้นที่

พื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเกิดการเผาจาก

๑) การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ทำกินจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ด้วยความสูงและลาดชันของพื้นที่ทำให้การเตรียมพื้นที่เพาะปลูก และกำจัดเศษวัสดุทางการเกษตรจำเป็นต้องใช้วิธีเผา

๒) การเผาในพื้นที่ป่าเพื่อล่าสัตว์และหาของป่า (คิดเป็นร้อยละ ๗๓ ของจำนวนครั้งที่กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชเข้าดับไฟป่า)

๓) การเผาในพื้นที่รอบป่าและลามเข้าสู่ป่าเกิดเป็นไฟป่าพื้นที่เกษตรนอกป่ามีการเพิ่มขึ้นของพืชเชิงเดี่ยวโดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ซึ่งเกษตรกรจะเผาเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกและกำจัดเศษวัสดุทางการเกษตรเช่นเดียวกับเกษตรในป่า

หมอกควันข้ามแดน จากภาพถ่ายดาวเทียมพบจุดความร้อนและหมอกควันหนาแน่นในอนุภูมิภาค แม่โขง มลพิษหมอกควันที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจของพื้นที่ภาคเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวรวมถึงบังคับทัศนวิสัยการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศ ซึ่งพบว่ามีกรยกเลิกและเลื่อนเที่ยวบินเป็นจำนวนมากเนื่องจากทัศนวิสัยต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัย

คุณภาพเสียง

จากการศึกษาวิจัยพบว่า จังหวัดพะเยามีคุณภาพเสียงไม่เกินค่ามาตรฐานคุณภาพเสียง ในบรรยากาศทั่วไป ที่กำหนดไว้ แหล่งกำเนิดของเสียงในชุมชนจะเกิดจากการดำเนินกิจกรรม โดยการจราจรเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ รถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีการจราจรคับคั่งในเขตเทศบาลเมืองพะเยาแต่ค่าเสียงมักจะเกิดตอนช่วงเช้า บริเวณย่านการค้า และถนน

ขยะมูลฝอย

จังหวัดพะเยา มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบการกำจัดปลายทางเท่ากับ ๔๒,๙๑๘.๒๖ ตัน/ปี การจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด จังหวัดพะเยาประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมด ๗๒ แห่ง มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้บริการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอย จำนวน ๓๗ แห่ง และไม่ให้บริการจำนวน ๓๕ แห่ง (อบจ.พะเยาไม่ได้ให้บริการด้านการจัดการขยะมูลฝอย) และมีเพียงเทศบาลเมืองพะเยาเท่านั้นที่ให้บริการด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักวิชาการ การจัดการขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ ใช้วิธีการฝังกลบอย่างถูกวิธี การเทกองแบบควบคุม การเทกองกลางแจ้ง เผากลางแจ้ง เผาในเตาเผาขยะมูลฝอย การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ,การนำไปใช้ประโยชน์การขายเพื่อรีไซเคิลหรือการจัดการแบบผสมผสาน

สภาพปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดพะเยาพบว่ามีปัญหาด้านการลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยนอกพื้นที่ให้บริการ (พบในเขตเมืองและย่านชุมชน) ขาดการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นระบบขาดความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการขยะมูลฝอยทั้งในส่วนผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งที่ยังมีความขัดแย้งด้านการใช้พื้นที่คาบเกี่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้บริการกำจัดขยะมูลฝอย แต่มีพื้นที่รองรับการกำจัดอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีใช้ของตนเองทำให้ต้องทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมควรมุ่งส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทาง นำแนวทางการจัดการจัดการขยะมูลฝอยโดยใช้หลัก ๓R มาใช้, เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักและปลูกจิตสำนึกแก่ประชาชนด้านการจัดการจัดการขยะมูลฝอย, รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริการการจัดการขยะมูลฝอยให้มีการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ, สร้างองค์ความรู้ แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานรวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงาน

ทรัพยากรน้ำ

๑) แม่น้ำสายหลัก ได้แก่

(๑) แม่น้ำยมมีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูลังกาในเขตอำเภอปง จังหวัดพะเยา และอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน ไหลผ่านอำเภอเชียงม่วน ความยาวแม่น้ำช่วงนี้ ประมาณ ๖๐ กิโลเมตรก่อนที่จะเข้าสู่จังหวัดแพร่ แล้วไหลผ่านจังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร และบรรจบแม่น้ำที่จังหวัดนครสวรรค์

(๒) แม่น้ำอิงมีต้นกำเนิดจากลำน้ำสาขาต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยหลวง และอุทยานแห่งชาติแม่ปืม รวมถึงหนองเล็งทราย ไหลลงมาทางทิศใต้ลงสู่กว๊านพะเยา วนขึ้นทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอเมืองพะเยา กิ่งอำเภอภูกามยาว อำเภอจุน อำเภอเชียงคำ และไหลเข้าสู่จังหวัดเชียงราย อำเภอเทิง จนบรรจบแม่น้ำโขง ที่อำเภอเชียงของ รวมความยาวที่อยู่ในเขตจังหวัดพะเยาประมาณ ๑๖๐ กิโลเมตร

๒) แม่น้ำสายรอง ได้แก่

(๑) น้ำจิม เป็นลำน้ำสาขาแม่น้ำยมตอนบนอยู่ในเขตอำเภอปง ความยาวลำน้ำ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร

(๒) น้ำควร เป็นสาขาแม่น้ำยมทางทิศตะวันออก ในเขตอำเภอปง ความยาวลำน้ำประมาณ ๒๕ กิโลเมตร

(๓) น้ำปี้ เป็นสาขาแม่น้ำยมทางฝั่งตะวันออก ในเขตอำเภอเชียงม่วน ความยาวลำน้ำประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

(๔) น้ำร่องช้าง เป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำอิงตอนกลาง ไหลจากทิศใต้ขึ้นทิศเหนือ ไปลงแม่น้ำอิง ที่อำเภอเมืองพะเยา ความยาวประมาณ ๓๐ กิโลเมตร

(๕) น้ำจุน เป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำอิงตอนกลาง ไหลจากทิศใต้ขึ้นทิศเหนือ ไปลงแม่น้ำอิง ที่อำเภอจุน ความยาวประมาณ ๔๐ กิโลเมตร

(๖) แม่น้ำลาว เป็นสาขาของแม่น้ำอิง อยู่ในเขตอำเภอเชียงคำ ไหลลงแม่น้ำอิงที่อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีลำน้ำสาขาที่สำคัญ คือ น้ำญวน น้ำแวน

๓) ทะเลสาบ/พื้นที่ชุ่มน้ำ ได้แก่

(๑) กว๊านพะเยา พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ

- ที่ตั้งและพื้นที่

ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เนื้อที่ ๒๐.๕๒๙๖ ตารางกิโลเมตร (๑๒,๘๓๑ ไร่) ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ๑๙° ๐๙' - ๑๓' N และ ๙๙° ๕๑' - ๕๖' E ระหว่าง ๔๙๔๗ II ความสูงจากระดับน้ำทะเล โดยเฉลี่ย ๓๘๖.๔๐ เมตร

- สภาพทางกายภาพ

กว๊านพะเยาเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ โดยเป็นกลุ่มน้ำใหญ่ที่ตั้งอยู่บริเวณที่ลุ่มด้านตะวันตกของจังหวัดพะเยา ประกอบด้วยกลุ่มน้ำอิง และกลุ่มน้ำกว๊านพะเยา ที่มีลักษณะเป็นที่ราบก้นกระทะ เกิดจากการทรุดตัวตามแนวเลื่อนในบริเวณแนวแม่น้ำอิง บริเวณนี้นอกจากมีกว๊านพะเยาแล้ว ยังมีหนองน้ำต่าง ๆ ประมาณ ๑๐ แห่ง ที่มีร่องน้ำเชื่อมต่อระหว่างหนองน้ำ และมีร่องน้ำเชื่อมต่อระหว่างกว๊านพะเยากับแม่น้ำอิง โดยในฤดูฝนจะมีพื้นที่น้ำมาก แต่ในฤดูแล้งจะมีน้ำเฉพาะในแม่น้ำอิงและบริเวณหนองต่าง ๆ

- คุณค่าและการใช้ประโยชน์

ในส่วนของคุณค่าและการใช้ประโยชน์ของกว๊านพะเยา ที่เป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในภาคเหนือตอนบน มีการใช้ประโยชน์โดยรอบกว๊านพะเยาส่วนใหญ่เป็นนาข้าว ตลอดจนใช้น้ำเพื่อการบริโภค

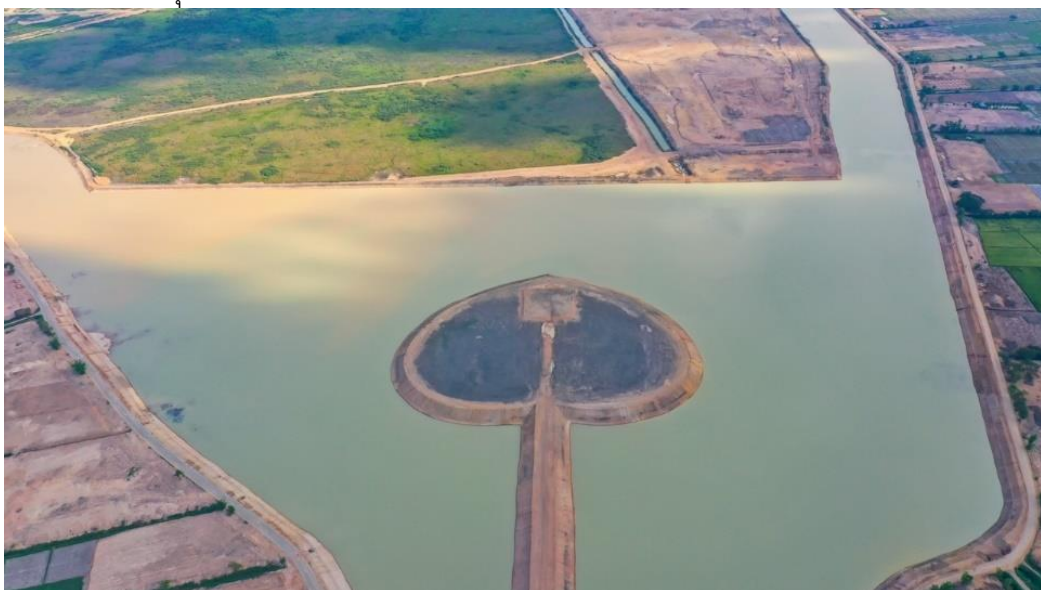
และการเกษตร การประมงและผลิตภัณฑ์พื้นบ้านต่าง ๆ กว๊านพะเยามีความสำคัญในการช่วยบรรเทาอุทกภัย บริเวณพื้นที่ด้านล่างของแหล่งน้ำ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ตลอดจนเป็นสถานที่พักผ่อน หย่อนใจที่สำคัญ และเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำจัดอยู่ในสถานี่ประมงน้ำจืดจังหวัดพะเยา จึงมีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชนเป็นอย่างดี

- การจัดการและการคุกคาม

บริเวณพื้นที่กว๊านพะเยาทั้งหมดและขอบกว๊านบางส่วนเป็นพื้นที่สาธารณะ แต่มีที่ดินโดยรอบ บางส่วนที่มีเอกสารสิทธิ์ครอบครอง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปของโฉนด สถานการณ์และปัญหาปัจจุบันในกว๊านพะเยา พบว่า กว๊านพะเยาตื้นเขินจากการสะสมของตะกอนดินจากลำห้วยและการทับถมของซากพืชหรือพรรณไม้น้ำ รวมทั้งการพังทลายของดินการบุกรุกถือครอง และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ การแพร่ระบาดของพืชและสัตว์น้ำต่างถิ่น ซึ่งมีผลต่อระบบการแพร่พันธุ์ของสิ่งมีชีวิตท้องถิ่น การทำประมงผิดประเภทที่ทำให้สัตว์น้ำท้องถิ่นมีจำนวนลดลง การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งเป็นการตัดเส้นทางไหลเวียนของน้ำและการวางไข่ของสัตว์น้ำ ปริมาณน้ำลดลงเนื่องจากการตื้นเขินและน้ำต้นทุนในฤดูแล้งมีน้อยตลอดจนคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ที่อาจมีผลกระทบต่อระบบนิเวศและความสัมพันธ์ของพื้นที่ ชุ่มน้ำต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนในพื้นที่ ถึงแม้ว่าได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติแล้วก็ตาม จากการเสียดุลของระบบน้ำตามธรรมชาติและการบุกรุกทั้งจากชุมชนการขยายตัวของชุมชนการท่องเที่ยวและสถานประกอบการ ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขและฟื้นฟูอย่างเร่งด่วน

(๒) หนองเล็งทราย

เป็นแหล่งน้ำจืดที่รองลงมาจากกว๊านพะเยา อยู่ในเขตอำเภอแม่ใจมีเนื้อที่ ๕,๔๐๐ ไร่ หรือ ๘.๖๔ ตารางกิโลเมตร ประเมินสถานการณ์ด้านทรัพยากรแหล่งน้ำจากการสูญเสียความสามารถ ในการเก็บกักน้ำของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ กว๊านพะเยา หนองเล็งทราย แม่น้ำอิง ลำน้ำสาขา และแม่น้ำยม มีความสามารถในการเก็บกักน้ำน้อยลงอันเนื่องมาจากตื้นเขินของแหล่งน้ำ ซึ่งเกิดจากการชะล้างพังทลายของดิน ก่อให้เกิดตะกอนลงไปสะสมอยู่ในแหล่งน้ำต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเกิดจากการทับถมของซากพืช การก่อสร้างฝาย หรือทำนบกั้นน้ำโดยไม่มีประตูละบายทรายและการบุกรุกที่ดินริมน้ำ และอีกสาเหตุหนึ่งความเสื่อมโทรม และการสูญเสียแหล่งน้ำ อันเป็นน้ำลำธาร จากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่ เกษตรกรรม การทำไร่เลื่อนลอย รวมทั้งการถูกไฟป่าเผาทำลาย จนภูเขากลายสภาพเป็นเขาหัวโล้น โดยเฉพาะบริเวณเทือกเขาด้านตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัด เริ่มจากด้านใต้ของอำเภอดอกคำใต้เรื่อยขึ้นไป จนถึงทิศเหนือของอำเภอจุน

รูปที่ ๒๔ หนองเล็งทราย

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

นียบามระบบการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓ กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๓ และกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กล่าวถึงระบบการศึกษาไว้ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒/และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้มีการจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

การศึกษาในระบบ

การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

๑. การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้แบ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานออกเป็นสามระดับ ดังนี้

๑.๑ **การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา** เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

๑.๒ **การศึกษาระดับประถม** เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐานโดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี

๑.๓ **การศึกษาระดับมัธยมศึกษา** แบ่งเป็นสองระดับดังนี้

๑.๓.๑ **การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น** เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบงานและอาชีพตามสมควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

๑.๓.๒ **การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย** เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ รวมทั้งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นโดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็นสองประเภท ดังนี้

๑) **ประเภทสามัญศึกษา** เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

๒) ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพให้เป็นกำลังแรงงานที่มีฝีมือ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูง

๒. การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา

๒.๑ **การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา** เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และทักษะวิชาชีพในระดับกลาง รวมทั้งมีความสามารถในการริเริ่มประกอบการ

๒.๒ **การศึกษาระดับปริญญา** มีสองระดับ ดังนี้

๒.๒.๑ **การศึกษาระดับปริญญาตรี** เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มการพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ การสร้างสรรค์และเผยแพร่ความรู้ การริเริ่มพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลก

๒.๒.๒ **การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี** เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้า และความเป็นเลิศในทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี ในด้านวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ การประยุกต์ใช้วิทยาการสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้การศึกษานอกระบบ แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ

๑. การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็นสามระดับ คือ

๑.๑ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

๑.๒ การศึกษาระดับประถมศึกษา

๑.๓ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น สองระดับ คือ การศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งออกเป็นประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา

๒. การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ

๒.๑ การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

๒.๒ การศึกษาระดับปริญญา

การศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนอาจนำผลการเรียน ความรู้ และประสบการณ์ มาเทียบระดับการศึกษากับการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบได้

อักษรย่อ

สพฐ.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สช.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สกอ.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
สอศ.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
สพช.	หมายถึง	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
อปท.	หมายถึง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สตร.	หมายถึง	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สป.ศธ.	หมายถึง	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สพป.	หมายถึง	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สพม.	หมายถึง	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กศน.	หมายถึง	การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
พม.	หมายถึง	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๒. ข้อมูลด้านการจัดการศึกษา

ในปีการศึกษา ๒๕๖๖ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา ได้รวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา จากหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกสังกัดในจังหวัดพะเยา จำนวน ๔๕๒ แห่ง ประกอบไปด้วย

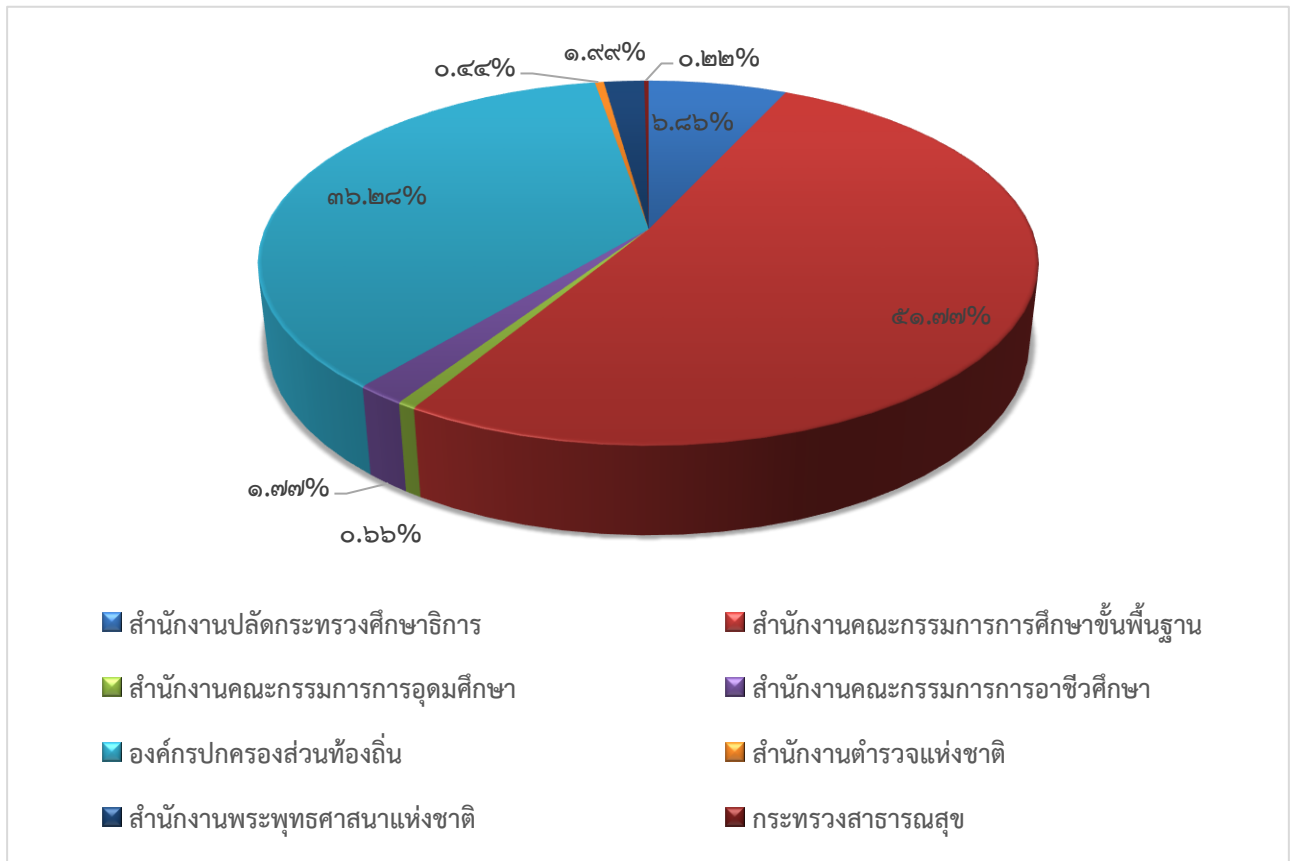
๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	๒๓๑	แห่ง
๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	จำนวน	๒๒	แห่ง
๓. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	จำนวน	๓	แห่ง
๔. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	จำนวน	๘	แห่ง
๕. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา	จำนวน	๙	แห่ง
๖. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	จำนวน	๓	แห่ง
๗. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	จำนวน	๙	แห่ง
๘. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	จำนวน	๒	แห่ง
๙. กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	๑๖๔	แห่ง
๑๐. กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	๑	แห่ง

โดยได้จำแนกข้อมูลจำนวนสถานศึกษา จำนวนนักเรียน/นักศึกษา ระดับการศึกษา แยกตามสังกัด ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

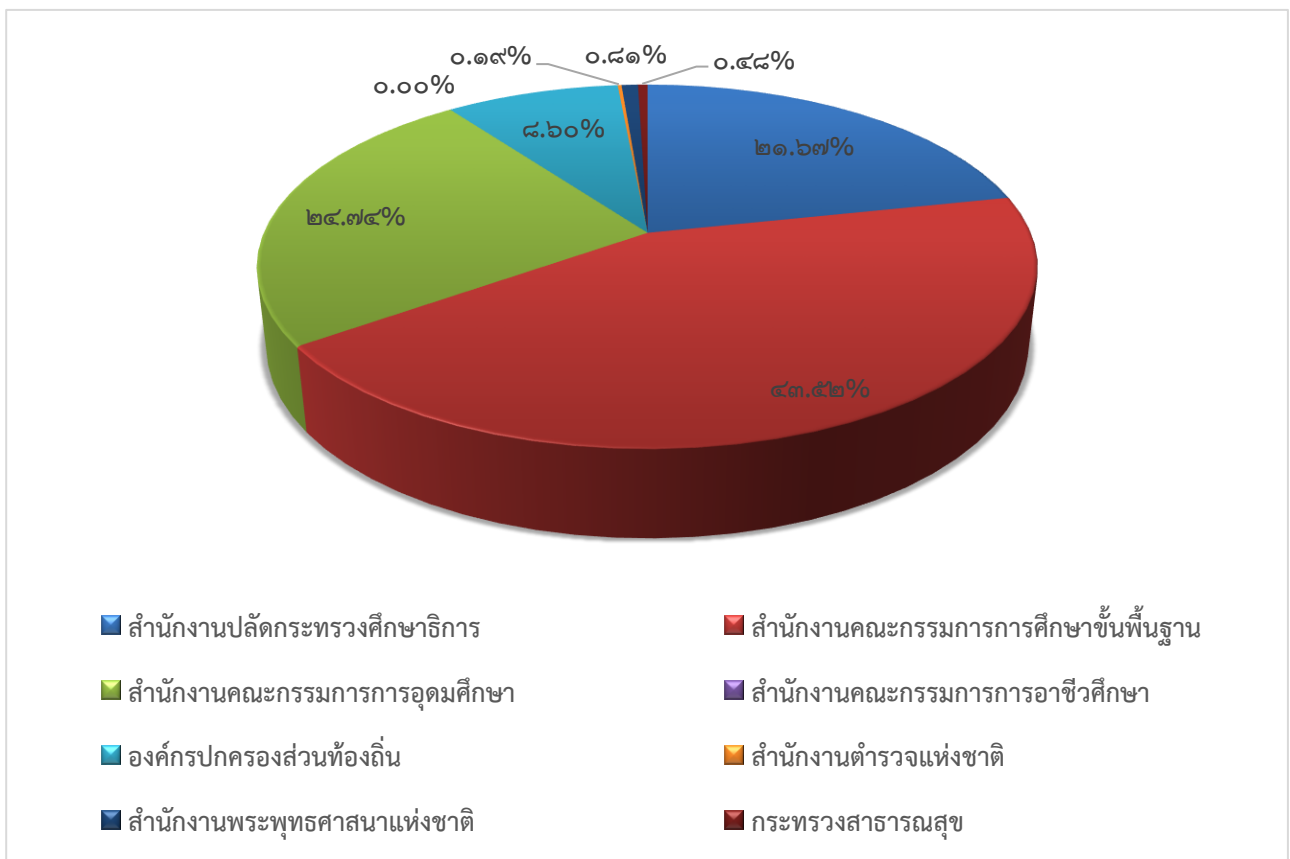
ตารางที่ ๑๖ จำนวนสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

สังกัด	จำนวน		
	สถานศึกษา	นักเรียน/นักศึกษา	ครูผู้สอน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ			
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา	๙	๑๐,๕๓๐	๑๕๒
สมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดพะเยา	๒๒	๘,๗๓๔	๓๗๗
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน			
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑	๘๐	๘,๔๗๑	๘๔๔
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๒	๑๓๓	๑๔,๓๑๒	๗๓๗
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๖	๑๘	๑๔,๖๖๙	๑,๒๐๑
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	๑	๒๔๘	๓๙
โรงเรียนศึกษาพิเศษพะเยา	๑	๓๙	๕
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่ ๒๔	๑	๙๔๖	๒๓
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา			
มหาวิทยาลัยพะเยา	๑	๒๐,๙๗๖	๗๗๗
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา	๑	๒๖๓	๓๑
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยพะเยา	๑	๗๕๔	๘๕
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา			
สถานศึกษาของรัฐ	๕	๔,๑๐๔	๑๗๖
สถานศึกษาของเอกชน	๓	๑,๕๖๕	๖๗
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๑๔๗	๓,๘๙๖	๒๒๓
โรงเรียนเทศบาล	๑๗	๓,๗๔๗	๑๓๗
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ			
โรงเรียน ตชด.เบ็ตตี้ ดุเมิน	๑	๑๑๑	๑๐
ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนอินทรีอาสา (บ้านห้วยปุม)	๑	๕๘	๖
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ			
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๙	๗๒๑	๑๐๓
กระทรวงสาธารณสุข			
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา	๑	๔๒๓	๕๓
รวมทั้งหมด	๔๕๒	๙๔,๖๒๔	๕,๐๔๖

แผนภูมิที่ ๑.๑ แผนภูมิวงกลมเปรียบเทียบจำนวนสถานศึกษาจำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

แผนภูมิที่ ๑.๒ แผนภูมิวงกลมเปรียบเทียบจำนวนนักเรียน/นักศึกษาจำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

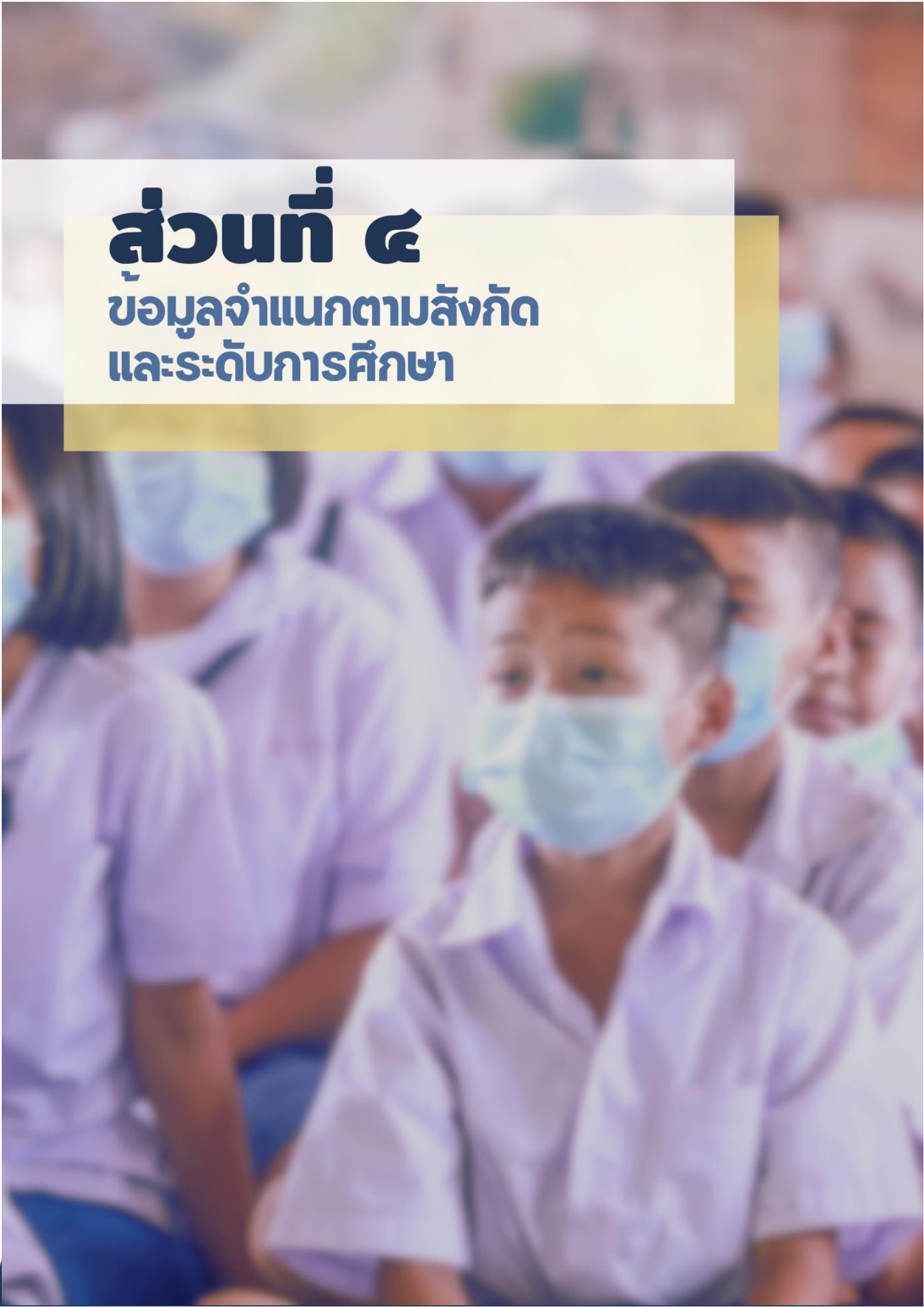
ตารางที่ ๑๗ จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา จำแนกตามประเภทและระดับการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๖

ประเภท/ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา
การศึกษาในระบบ	
ระดับก่อนประถมศึกษา	
เตรียมความพร้อม	๓๑๐
อนุบาล ๑	๑,๓๑๔
อนุบาล ๒	๓,๒๖๕
อนุบาล ๓	๓,๔๓๘
ระดับประถมศึกษา	
ประถมศึกษาปีที่ ๑	๓,๖๙๘
ประถมศึกษาปีที่ ๒	๓,๕๗๐
ประถมศึกษาปีที่ ๓	๓,๗๖๑
ประถมศึกษาปีที่ ๔	๓,๙๘๕
ประถมศึกษาปีที่ ๕	๔,๒๖๗
ประถมศึกษาปีที่ ๖	๔,๒๑๙
ระดับมัธยมศึกษา	
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
มัธยมศึกษาปีที่ ๑	๔,๑๓๘
มัธยมศึกษาปีที่ ๒	๓,๙๘๙
มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๓,๙๕๔
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	
สามัญศึกษา	
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	๓,๐๔๒
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	๓,๐๖๐
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๒,๘๐๐
อาชีวศึกษา	
ระดับ ปวช.	๓,๕๘๑
ระดับ ปวส.	๑,๙๔๔
ทวิศึกษา	๓๓
แกนมัธยม	๑๑๑
ระดับอุดมศึกษา	
อนุปริญญา/เทียบเท่า	-
ประกาศนียบัตรบัณฑิต	๒๔
ปริญญาตรี	๒๐,๙๖๓
ปริญญาตรีควบปริญญาโท	-
ปริญญาโท	๗๓๒
ปริญญาเอก	-
การศึกษานอกระบบ	
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๓,๘๙๖
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา	๑๐,๕๓๐
รวมทั้งหมด	๙๔,๖๒๔

ส่วนที่ ๔

ข้อมูลจำแนกตามสังกัด
และระดับการศึกษา

ตารางที่ ๑๘ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับก่อนประถมศึกษา จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

กระทรวง/สังกัด	ระดับการศึกษา					
	เตรียมความพร้อม	ศูนย์พัฒนาเด็ก/เด็กเล็กปฐมวัย	อนุบาล ๑	อนุบาล ๒	อนุบาล ๓	รวม
กระทรวงศึกษาธิการ						
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ						
สมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดพะเยา	๖๒	-	๖๒๕	๘๑๐	๘๕๒	๒,๓๔๙
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน						
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑	-	-	๑๔๓	๖๗๖	๗๒๒	๑,๕๔๑
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๒	-	-	๘๐	๑,๒๙๘	๑,๔๑๕	๒,๗๙๓
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	๒๔๘	-	-	-	-	๒๔๘
กระทรวงมหาดไทย						
สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-	๓,๘๙๖	๔๖๒	๔๖๔	๔๓๐	๕,๒๕๒
สำนักนายกรัฐมนตรี						
โรงเรียน ตชด.เบ็ตตี้ คูเมน	-	-	๔	๑๐	๑๓	๒๗
ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน.อินทรีอาสา(บ้านห้วยปุม)	-	-	-	๗	๖	๑๓
รวมทั้งหมด	๓๑๐	๓,๘๙๖	๑,๓๑๔	๓,๒๖๕	๓,๔๓๘	๑๒,๒๒๓

ตารางที่ ๑๙ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับประถมศึกษา จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

กระทรวง/สังกัด	ระดับการศึกษา						
	ป.๑	ป.๒	ป.๓	ป.๔	ป.๕	ป.๖	รวม
กระทรวงศึกษาธิการ							
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ							
สมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดพะเยา	๘๗๔	๘๕๓	๘๔๓	๙๕๐	๙๔๖	๘๙๕	๕,๓๖๑
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑	๙๔๖	๘๙๙	๙๗๓	๑,๐๓๖	๑,๐๘๖	๑,๐๙๑	๖,๐๓๑
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๒	๑,๕๔๘	๑,๕๓๙	๑,๖๑๑	๑,๖๕๘	๑,๘๖๘	๑,๘๔๐	๑๐,๐๖๔
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๔	๑๖	๑๗	๒๖	๓๒	๔๘	๕๔	๑๙๓
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา	๒๖	-	-	๒	-	-	๒๘
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม							
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา							
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา	๒๔	๑๓	๒๔	๒๘	๒๒	๒๕	๑๓๖
กระทรวงมหาดไทย							
สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๔๔	๒๓๖	๒๖๕	๒๔๙	๒๗๖	๒๘๘	๑,๕๕๘
สำนักนายกรัฐมนตรี							
โรงเรียน ตชด.เบ็ตตี้ ดูเมน	๑๑	๘	๑๒	๒๑	๑๕	๑๗	๘๔
ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน.อินทรีอาสา(บ้านห้วยป้อม)	๙	๕	๗	๙	๖	๙	๔๕
รวมทั้งหมด	๓,๖๙๘	๓,๕๗๐	๓,๗๖๑	๓,๙๘๕	๔,๒๖๗	๔,๒๑๙	๒๓,๕๐๐

ตารางที่ ๒๐ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

กระทรวง/สังกัด	ระดับการศึกษา			
	ม.๑	ม.๒	ม.๓	รวม
กระทรวงศึกษาธิการ				
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ				
สมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดพะเยา	๒๑๙	๑๙๐	๒๐๔	๖๑๓
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑	๒๙๖	๓๑๓	๒๙๐	๘๙๙
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๒	๔๙๗	๔๘๗	๔๗๑	๑,๔๕๕
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา	๒,๕๒๘	๒,๔๗๘	๒,๔๖๔	๗,๔๗๐
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๔	๑๖๑	๑๑๒	๑๒๘	๔๐๑
โรงเรียนศึกษาพิเศษพะเยา	๑๐	-	-	๑๐
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม				
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา				
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา	๖๓	๗๔	๗๑	๒๐๘
กระทรวงมหาดไทย				
สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๒๔	๑๙๓	๑๕๓	๕๗๐
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ				
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๑๔๐	๑๔๒	๑๗๓	๔๕๕
รวมทั้งหมด	๔,๑๓๘	๓,๙๘๙	๓,๙๕๔	๑๒,๐๘๑

ตารางที่ ๒๑ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

กระทรวง/สังกัด	ระดับการศึกษา			
	ม.๔	ม.๕	ม.๖	รวม
กระทรวงศึกษาธิการ				
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ				
สมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดพะเยา	๑๓๓	๑๕๗	๑๒๑	๔๑๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา	๒,๔๕๓	๒,๔๗๙	๒,๒๖๗	๗,๑๙๙
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๔	๑๒๔	๑๑๓	๑๑๕	๓๕๒
โรงเรียนศึกษาพิเศษพะเยา	๑	-	-	๑
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม				
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา				
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา	๑๔๔	๑๓๔	๑๓๒	๔๑๐
กระทรวงมหาดไทย				
สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๘	๙๔	๘๑	๒๖๓
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ				
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๙๙	๘๓	๘๔	๒๖๖
รวมทั้งหมด	๓,๐๔๒	๓,๐๖๐	๒,๘๐๐	๘,๙๐๒

ตารางที่ ๒๒ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ประเภทอาชีวศึกษา) จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา	ระดับการศึกษา								ทวิศึกษา	แกนมัธยม
	ปวช.				ปวส.					
	ปี ๑	ปี ๒	ปี ๓	รวม	ปี ๑	ปี ๒	รวม			
สถานศึกษาของรัฐ										
วิทยาลัยเทคนิคพะเยา	๓๒๖	๒๔๑	๔๐๖	๙๗๓	๓๔๘	๔๗๔	๘๒๒	-	๑๑๑	
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา	๒๒๒	๑๕๘	๑๐๓	๔๘๓	๔๕	๖๘	๑๑๓	-	-	
วิทยาลัยเทคนิคเชียงคำ	๑๓๑	๑๒๙	๓๓๗	๕๙๖	๙๒	๑๕๗	๒๔๙	-	-	
วิทยาลัยเทคนิคดอกคำใต้	๖๒	๙๐	๗๕	๒๒๗	๖๔	๕๐	๑๑๔	๓๓	-	
วิทยาลัยการอาชีพปง	๗๗	๕๙	๑๐๗	๒๔๓	๘๓	๕๖	๑๓๙	-	-	
รวม	๘๑๘	๖๗๗	๑,๐๒๘	๒,๕๒๓	๖๓๒	๘๐๕	๑,๔๓๗	๓๓	๑๑๑	
สถานศึกษาของเอกชน										
วิทยาลัยเทคโนโลยีพะเยา	๘๒	๗๙	๒๒๖	๓๘๗	๑๐	๓๙	๔๙	-	-	
วิทยาลัยเทคโนโลยีไชยพันธ์พงษ์	๑๑๖	๑๖๙	๓๓๗	๖๒๒	๕๘	๓๒๔	๓๘๒	-	-	
วิทยาลัยเทคโนโลยีประชาพัฒน์	๑๖	๑๕	๑๘	๔๙	๒๘	๔๘	๗๖	-	-	
รวม	๒๑๔	๒๖๓	๕๘๑	๑,๐๕๘	๙๖	๔๑๑	๕๐๗	-	-	
รวมทั้งหมด	๑,๐๓๒	๙๔๐	๑,๖๐๙	๓,๕๘๑	๗๒๘	๑,๒๑๖	๑,๙๔๔	๓๓	๑๑๑	

ตารางที่ ๒๓ จำนวนนักเรียนในระบบ ระดับอุดมศึกษา จำแนกตามกระทรวงและสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	ระดับการศึกษา						
	อนุปริญญา/ เทียบเท่า	ประกาศ นียบัตร	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี ควบปริญญา โท	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	รวม
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม							
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา							
มหาวิทยาลัยพะเยา	-	๒๔	๒๐,๒๕๙	-	๖๙๓	-	๒๐,๙๗๖
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา	-	-	๒๒๔	-	๓๙	-	๒๖๓
กระทรวงศึกษาธิการ							
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา							
สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ ๒	-	-	๕๗	-	-	-	๕๗
กระทรวงสาธารณสุข							
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะเยา	-	-	๔๒๓	-	-	-	๔๒๓
รวมทั้งหมด	๐	๒๔	๒๐,๙๖๓	๐	๗๓๒	๐	๒๑,๗๑๙

ตารางที่ ๒๔ จำนวนสถานศึกษาที่เปิดสอน จำแนกตามระดับ และสังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๖

สังกัด	ระดับที่เปิดสอน																	
	เตรียม ความ พร้อม	ศูนย์ พัฒนา เด็ก	อนุบาล -ป.๓	อนุบาล -ป.๖	อนุบาล - ม.๓	อนุบาล - ม.๖	ป.๑ - ป.๖	ป.๑ - ม.๓	ป.๑ - ม.๖	ป.๑ - ม.๓	ม.๑ - ม.๓	ม.๑ - ม.๖	ปวช.- ปวส.	ปวช.- อนุปริญญา	ปวช.- ป.ตรี	ป.ตรี - ป. เอก	ศูนย์การ เรียน / นอก ระบบ	รวม
สช.		๒		๑๔		๓	๑		๑			๑						๒๒
สพป.				๑๓๐	๕๓		๙	๓										๑๙๕
สพม.												๑๘						๑๘
สกอ.									๑							๒		๓
สอศ.													๗	๑				๘
อปท.		๑๕๕	๑	๔	๓				๑									๑๖๔
ตชด.				๒														๒
สกร.																	๙	๙
สธ.																๑		๑
พศ.												๙						๙
รวม		๑๕๗	๑	๑๕๐	๕๖	๓	๑๐	๓	๓			๒๘	๗	๑		๓	๙	๔๓๑

ตารางที่ ๒๕ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ชั้น/กลุ่มสาระ	ปีการศึกษา		เพิ่ม/ลด
	๒๕๖๔	๒๕๖๕	
ภาษาไทย	๕๖.๑๗	๕๙.๑๓	+ ๒.๙๖
ภาษาอังกฤษ	๔๕.๙๔	๔๑.๕๗	- ๔.๓๗
คณิตศาสตร์	๔๑.๑๙	๓๓.๐๘	- ๘.๑๑
วิทยาศาสตร์	๔๓.๖๗	๔๓.๙๔	+ ๐.๓๔

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ชั้น/กลุ่มสาระ	ปีการศึกษา		เพิ่ม/ลด
	๒๕๖๔	๒๕๖๕	
ภาษาไทย	๕๕.๔๓	๕๗.๒๗	+ ๑.๘๔
ภาษาอังกฤษ	๓๑.๓๓	๓๓.๔๕	+ ๒.๑๒
คณิตศาสตร์	๒๕.๖๓	๒๖.๒๒	+ ๐.๕๙
วิทยาศาสตร์	๓๓.๑๐	๓๕.๓๘	+ ๒.๒๘

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ชั้น/กลุ่มสาระ	ปีการศึกษา		เพิ่ม/ลด
	๒๕๖๔	๒๕๖๕	
ภาษาไทย	๕๐.๖๕	๔๘.๒๘	- ๒.๓๗
สังคมศึกษา	๓๘.๗๘	๓๔.๗๕	- ๔.๐๓
ภาษาอังกฤษ	๒๖.๘๓	๒๔.๐๘	- ๒.๗๕
คณิตศาสตร์	๒๓.๔๒	๒๓.๗๘	+ ๐.๓๖
วิทยาศาสตร์	๓๐.๓๗	๒๙.๕๒	- ๐.๘๕

ตารางที่ ๒๖ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-Net)
เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕

ระดับชั้น/สาระวิชา	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-Net)		
	ปีการศึกษา ๒๕๖๔	ปีการศึกษา ๒๕๖๕	เพิ่ม/ลด
ประถมศึกษา			
การประกอบอาชีพ	๔๑.๙๔	๔๗.๒๐	+๕.๒๖
การพัฒนาสังคม	๔๕.๗๔	๔๑.๒๙	-๔.๔๕
ความรู้พื้นฐาน	๔๓.๓๔	๔๑.๙๗	-๑.๓๗
ทักษะการดำรงชีวิต	๔๖.๙๒	๔๗.๘๒	+๐.๙
ทักษะการเรียนรู้	๓๕.๔๑	๔๐.๘๒	+๕.๔๑
ค่าเฉลี่ยประถมศึกษา	๔๒.๖๗	๔๓.๘๓	+๑.๑๖
มัธยมศึกษาตอนต้น			
การประกอบอาชีพ	๓๘.๐๗	๔๔.๓๖	+๖.๒๙
การพัฒนาสังคม	๓๖.๓๙	๓๙.๐๒	+๒.๖๓
ความรู้พื้นฐาน	๓๔.๗๐	๓๙.๐๖	+๔.๓๖
ทักษะการดำรงชีวิต	๔๓.๒๗	๔๒.๒๔	-๑.๐๓
ทักษะการเรียนรู้	๓๙.๔๖	๓๘.๘๐	-๐.๖๖
ค่าเฉลี่ยมัธยมศึกษาตอนต้น	๓๘.๓๘	๔๐.๖๙	+๒.๓๑
มัธยมศึกษาตอนปลาย			
การประกอบอาชีพ	๓๖.๙๑	๓๙.๑๖	+๒.๒๕
การพัฒนาสังคม	๓๒.๒๒	๓๕.๐๖	+๒.๘๔
ความรู้พื้นฐาน	๓๐.๙๔	๓๒.๘๙	+๑.๙๕
ทักษะการดำรงชีวิต	๓๗.๘๐	๔๒.๙๓	+๕.๑๓
ทักษะการเรียนรู้	๓๒.๐๖	๒๘.๙๘	-๓.๐๘
ค่าเฉลี่ยมัธยมศึกษาตอนปลาย	๓๓.๙๗	๓๕.๘๐	+๑.๘๓

ตารางที่ ๒๗ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-Net) เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๔ และปีการศึกษา ๒๕๖๕

ระดับชั้น/วิชา	ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-Net)		
	ปีการศึกษา ๒๕๖๔	ปีการศึกษา ๒๕๖๕	เพิ่ม/ลด
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)			
๕๑๑ สมรรถนะที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพ	๔๙.๓๑	๔๘.๖๙	-๐.๖๒
๕๑๒ สมรรถนะภาษาอังกฤษ	๒๖.๗๕	๓๓.๗๐	+๖.๙๕
๕๑๔ สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัล	๔๑.๙๖	๓๒.๔๒	-๙.๕๔
สมรรถนะที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพ ระดับ ปวช.	๔๒.๕๙	๔๐.๕๒	-๒.๐๗

ตารางที่ ๒๘ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา B - NET เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๔ และปีการศึกษา ๒๕๖๕

เนื้อหา/ความรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพระพุทธศาสนา B - NET		
	ปีการศึกษา ๒๕๖๔	ปีการศึกษา ๒๕๖๕	เพิ่ม/ลด
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			
ภาษาบาลี	๓๓.๑๘	๓๐.๘๕	-๒.๓๓
ธรรม	๓๑.๕๘	๓๐.๖๕	-๐.๙๓
พุทธประวัติ	๓๖.๔๙	๓๐.๕๔	-๕.๙๕
วินัย	๔๓.๒๙	๓๖.๓๓	-๖.๙๖
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย			
ภาษาบาลี	๓๑.๑๘	๒๘.๙๗	-๒.๒๑
ธรรม	๒๙.๘๖	๓๔.๐๔	+๔.๑๘
พุทธประวัติ	๓๒.๗๓	๓๔.๘๐	+๒.๐๗
วินัย	๓๗.๘๙	๓๐.๖๐	-๗.๒๙

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางสาวประไพพร อุตธิยา

ศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

นางธิดา ชันดาวงศ์

รองศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และประมวลผล

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพะเยา

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดพะเยา

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพะเยา

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพะเยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๒

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๒

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่ ๒๔

กลุ่มนโยบายและแผน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

บรรณาธิการ

นางสาวหทัยกรานต์ มุสิกกา

ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน

นายรชฏ พลอยเล็ก

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

เรียบเรียง / ออกแบบรูปเล่ม

นายรชฏ พลอยเล็ก

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา

เอกสารหมายเลข ๔/๒๕๖๖ กลุ่มนโยบายและแผน

<http://www.pyopeo.com>

๕๘๘ ม.๑๑ ต.บ้านต๋อม อ.เมืองพะเยา จ.พะเยา ๕๖๐๐๐

โทรศัพท์ : ๐-๕๔๐๗-๙๘๗๒ , ๐-๕๔๐๗-๙๘๗๓ โทรสาร : ๐-๕๔๐๗-๙๘๗๔

E-mail : phayaopro@moe.go.th Facebook : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา